

117

Juni 2017

DISKULOGEN

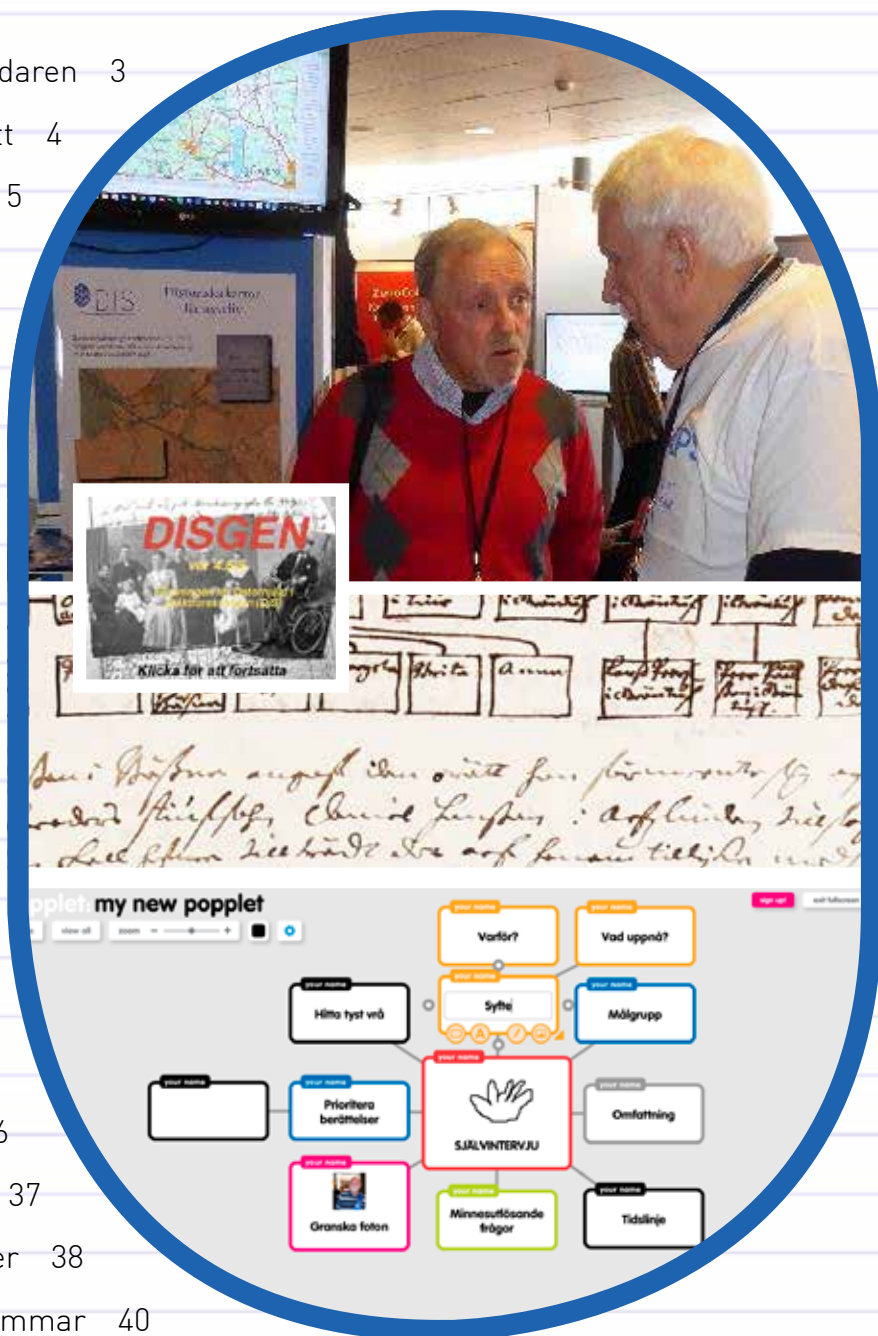
Analysverktyget i Disgen • Reflektioner om släktforskare • Så får du större text på skärmen • Disgen FAQ • Så använder du openRGD • Sture Bjelkåker in memoriam • Domböcker på nätet • Inget före 1500 i Disbyt • Tankekartor • Dis på Kartdagarna • De lokala makt-havarna • Magi och folketro förr

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

	Ledaren	3
	Kort & Gott	4
	Vi minns Sture Bjelkåker	5
	De lokala makthavarna	6
	Disgen FAQ	11
	Macspalten	13
	DNA-krönika	14
	Gränsdragning i Disbyt	15
	Reflektioner kring vår hobby	16
	Analysera mera!	18
	Magi och folktro förr	20
	Domböcker på nätet	22
	openRGD – steg 2	24
	Släktforskardagarna	28
	Större text på skärmen	29
	Dis på Kartdagarna	30
	Mindmapping	31
	Insändare	36
	Medlemsbutiken	37
	Funktionärer	38
	Avlidna Dis-medlemmar	40
	Regionföreningarna	41

HAR DU kontrollerat din skräppost? Du rotar kanske inte i soppåsen så ofta, men i skräppostkorgen för din e-post finns det alltid en anledning att titta ibland. Oftast är den full med tveksamma saker med elaka bilagor som du absolut inte ska klicka på.

Men ibland kan det ligga något intressant där. Dis bytte nyligen system för utskick av nyhetsbrev och tydligen klassas våra nya nyhetsbrev ibland som skräppost. Särskilt ni som använder hotmail.com, live.com och outlook.com kan vara drabbade. I sådana fall kan ni helt enkelt lyfta upp nyhetsbrevet till ordinarie inkorg – då slipper du troligen problemet även i fortsättningen. Vi lägger också nyhetsbrev på webben, så missar du utskicket kan du läsa det i efterhand på hemsidan.

Apropå skräppost och e-postbilagor så finns det mycket elaka saker på internet. "Ransomware" som krypterar hela datorns innehåll och begär en lösesumma är riktigt otäckt. Det gäller att hålla operativsystem och antivirus uppdaterat, och att ha en säkerhetskopia på viktiga saker (som till exempel släktforskningen) på exempelvis ett usb-minne och se till att förvara denna på ett säkert ställe.

Händer något med Disgen? Ja, det gör det. Efter höstens något frenetiska uppdateringar har arbetet koncentrerats på nästa betalversion av Disgen – den uppdateringen kommer alltså att kosta något, men det blir ingen stor summa. De som föredrar att köra vidare med Disgen 2016 lämnar vi inte i sticket, så det kommer att komma uppdateringar med felrättningar även för Disgen 2016. Ni som vill ha nya funktioner får satsa på betalversionen – den kostar som en pizza men är nyttigare.

Måste vi överhuvudtaget införa nya funktioner i Disgen? Borde vi inte satsa på att göra programmet mindre och enklare istället? Frågan lyfts av Kenneth Blom i en insändare på sidan 36. Frågan är bra men inte alldeles enkel. Vi ses i Dis Forum där vi kan fortsätta diskussionen. I nästa nummer av Diskulogen sammanfattar vi våra tankar om frågan.

Avslutningsvis vill jag önska alla en glad sommar! Maj har ju varit alldeles förträffligt vacker, i alla fall i Västsverige.

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift: 180 kr per år.
Famijemedlem: 90 kr per år.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Fredag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 24 100 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se > Kontakt > Självservice, eller till Dis kansli.

Kort & Gott

https – inte alltid säkert

Då webbläsare som Google Chrome numera varnar för webbplatser utan https börjar fler och fler kriminella använda protokollet. Så trots att webbplatsen kör https kan det visa sig vara en nätfiske-sida eller liknande.

www.idg.se

Projektör i fickan

Magnasonic säljer en miniprojektör som kan projicera en skarp bild på de flesta ytor. Projektorn har inbyggd högtalare och kan enkelt kopplas till dator eller mobil. Magnasonic Mini Portable Pico Video Projector kostar ca 1500 kr. <http://m3.idg.se>

Säkra lösenord

Många återanvänder sina lösenord, om och om igen. Detta är ett stort säkerhetsproblem. Vissa säkerhetsexperter menar att återanvända lösenord är en större säkerhetsrisk än malware, skadlig programvara. Då man riskerar att känslig information sprids är det viktigt att fler lägger tid på att välja starka lösenord.

Det är enklare att minnas långa fraser och det är också de lösenorden som oftast är svårast att knäcka. Satsa därför på längd istället för komplexitet, om möjligt.

<https://businessstech.idg.se>

Ny router skyddar hemmet

F-Secure har nyligen lanserat routern Sense som ska skydda alla uppkopplade prylar i hemmet. F-Secure Sense är en router med antivirusprogram som dessutom har beteendebaserad blockering och antispårning.

F-Secure Sense kostar ca 1900 kronor inklusive ett års prenumeration.

www.idg.se

Svenska Migrationscentrets öde

Svenska Migrationscentret gick i konkurs i mars i år. Föreningen Kinship Center tar över efter Svenska Migrationscentret i residensbyggnaden i Karlstad. De köper arkiv och utrustning och driver verksamheten vidare precis som tidigare. Karlstad kommun, Region Värmland och Riksarkivet har lovat att bidra till driften. Håll ögonen på hemsidan www.kinshipcenter.se för att följa utvecklingen under året.

www.genealogi.se

Sture Bjelkåker

1944–2017

STURE BLEV medlem i Dis redan under föreningens första år och upptogs i styrelsen vid årsmötet 1981. Han bidrog omgående till föreningens verksamhet med sitt breda kunnande och goda omdöme.

Han initierade bildandet av den första regionföreningen, Dis-Väst, och vid ett något turbulent årsmöte 1988 tillträdde Sture posten som Dis ordförande. Med god känsla och genomtänkta beslut kom han att leda föreningen i en enastående utveckling. Vid Stures tillträde hade Dis drygt 800 medlemmar. När han lämnade ordförandeklubban 2007, 19 år senare, hade föreningen utvecklats och fått över 24 000 medlemmar!

Sture var en skicklig ledare för föreningen. Han hade en fingertoppskänsla för den rätta tidpunkten att göra satsningar. När källarlokalen på Sandgatan var för liten propagerade Sture för att vi skulle flytta till en lokal i Gamla Linköping. Han hade en vision att datorbaserad släktforskning hörde hemma där. Efter viss tvekan från Gamla Linköpings sida, som tvekade över att släppa in en datorförening, fick vi hyra en liten lokal med lågt i tak. När vi några år senare behövde en större lokal var föreningen väletablerad i Gamla Linköping och blev då erbjudna att hyra nuvarande lokaler.

Sture hade också en bra känsla för när det var dags att anställa personal. Skulle vi verkligen våga göra en sådan satsning, undrade vi andra. När året var slut och försäljningen av Disgen hade rakat i höjden var det tur att vi hade gjort satsningen eftersom ar-

betsvolymen var för stor för att lösas enbart med ideella krafter.

Styrelsemötena tenderade att bli allt längre ju större föreningen blev. Först på dagordningen stod oftast kvarstående punkter, och ibland kunde dessa dra ut på tiden så att vi nästan inte hann med övriga punkter. Sture följde föreningens ekonomi mycket noga vilket nog kunde vara tufft för föreningens kassör. Detta bidrog dock till att våra medel användes på ett effektivt sätt.

År 2007 utsågs Sture att på Dis uppdrag engagera sig som revisor i Sveriges Släktforskarförbund för att vända dess försvagade ekonomi. Under de följande åren fortsatte Sture på olika sätt att stödja föreningens arbete. Han blev 2008 Dis projektledare för att ta fram ett gårdsregister tillsammans med Geline. Detta ger idag många släktforskare ett utmärkt stöd att hitta i husförhörslängderna. När Genealogiska föreningen (GF) hade några svåra år såg han till att GF fick stöttning. 2009 blev Sture välförtjänt utsedd till Dis sjätte hedersmedlem. På senare år blev han också intresserad av DNA i släktforskningen och var medlem i Svenska sällskapet för genetisk genealogi (SSGG). Han delade alltid gärna med sig av sina kunskaper bland annat som kursledare om DNA för släktforskare.

Under de många år som vi tillsammans satt i Dis styrelse hade vi alltid trevlig samvaro. Även de många resorna till släktforskar dagar i Sverige och nordiska möten i våra grannländer har varit gemytliga. Sture var en viktig kugge i det nordiska samarbetet.

Sture intresserade sig tidigt för att flyga sportflygplan. Han anmälde sig 1974 till pilotutbildning vid Linköpings flygklubb. Han blev snart involverad i klubbarbetet och började samla flygtid för att utbilda sig till instruktör. Av den anledningen kom han att engagera sig i Fallskärmklubben och fällde många hoppare över Malmen. Han vistades i Seattle 1980, och var uppe och flög när Mount St. Helens oväntat fick ett vulkanutbrott. Han fick fly från molnet med sylvassa partiklar som förstörde många motorer och tog sig in i en vänthall på en flygplats där han ”satt och längtade hem till Linköping”. I hans bokhylla fanns en filmburk med det silverglänsande, livsfarliga stoftet från vulkanen. Han arbetade i det civila som flyglärare och flygchef för flygklubben.

Av och till hade vi också förmånen att följa med på flygturer. Vid ett tillfälle flög vi till Åland. Då passerade vi centrala Stockholm på 3000 fots höjd i strålände eftermiddagssol. Att sitta bredvid Sture i flygplanet kändes alltid tryggt såväl när han lugnt och metodiskt gick igenom alla kontroller inför flygturen, som när något inträffade som medförde improvisationer.

Det är med stor tacksamhet vi minns vännen Sture. Vi har förlorat en lugn och trygg kamrat som gjort så mycket för oss släktforskare och för Dis.

OLOF CRONBERG, ROLF ERIKSSON
OCH BJÖRN JOHANSSON

De lokala makthavarna

Lars-Åke Stenemo har sammanställt information om nämndemän i Norrvidinge härad och tycker sig bland annat kunna se ett mönster av väl sammanflätade släkter.

NÄR JAG studerade domböcker väcktes ett intresse för vilka som var nämndemän vid de olika tingen. Därför skapade jag en längd över nämndemännen i Norrvinge härad i Kronobergs län från år 1600 till 1700. Samtidigt registrerades deras närvaro vid tingen. En mängd oväntade och spännande förhållanden uppdagades då. Det ledde till en uppdelning i ordinarie nämndeman och ersättare, det gäller den långa tjänstgöringstiden, släktskapet mellan nämndemännen, tillsättande och avgångar, det gäller deras inflytande, deras bakgrund och deras roll som anfäder till dagens befolkning. Deras roll och verksamhet var mycket annorlunda mot idag, såväl inom tingets ram som i samhället i stort.

Häradsrätterna skulle upprätthålla Kristofers landslag som fastställdes 1442. Den var en omarbetning av Magnus Erikssons landslag som tillkom omkring hundra år tidigare. Först år 1608 trycktes lagen på initiativ av Karl IX. De medeltida landslagarna föreskrev att nämndemännen skulle var tolv till antalet. Detta kom att gälla ända tills den nuvarande svenska rättegångsbalken från 1942 (i kraft från 1948) infördes. Då minskades antalet nämndemän till nio. Vid tingsrättsreformen 1971 behölls systemet med nämndemän, men nämnden minskades till fem ledamöter. Från 1983 har tingsrätterna normalt tre nämndemän.

Mest iögonfallande är det gamla systemet med edgårdsmän som upphävdes först 1695. Mycket kort innebar

detta att 6 eller 12 personer, beroende på brottets karaktär, genom ed kunde intyga att den anklagades version var riktig och därmed styrka den brottsmisstänktes oskuld. Även i tvistemål kunde en part på detta sätt styrka sin rätt. Det är vanligt att mål avgjordes på detta sätt, då finns namnen på edgårdsmännen angivna i domboken. Detta gör att långt fler av byarnas invånare än de dömda blir kända. Det finns också enstaka fall, som i augusti 1624, då "en 6 danneqwinne eedh" styrker en kvinnas ståndpunkt. Systemet innebar att släktingar gick i god för varandra.

Ordinarie nämndemän

Samtliga bevarade närvaroförteckningar i häradet mellan 1600 och 1650 tog upp sammanlagt 108 personer. Om man betraktar dem som deltagit minst fem tillfällen under en tvåårsperiod uppstår en klar uppdelning. Det var en grupp ordinarie nämndemän som deltog med mycket hög närvaro i alla ting och förrättningar och en annan grupp som deltog endast vid något enstaka tillfälle. Det kan observeras

att samtliga ersättare tillsammans har tjänstgjort vid färre tingstillfällen än vad flera av de ordinarie ledamöterna gjort var för sig! (Se tabell 1).

Det går ofta att återfinna det tillfälle de ordinarie nämndemännen intog sin plats. En bit in på 1600-talet angavs då att de avlagt ed som nämndeman. Den 13 september 1639: "Tre Unga Nämndemän Anders i Stenset, Måns Sunesson i Rörsås, och Oluf Sonesson i Söreskog, avlade Nämndemäns Ed med hand å bok, vilka utlova sig skolla som ärlige trogne Nämndemän sitta". Både Anders och Måns hade då verkat som ersättare något år. Med något undantag finns ingen annan notering för ersättares inträde än den att personen är upptagen i närvaroförteckningen och att någon ordinarie saknas. Någon nämndemannaed skedde uppenbarligen inte för ersättarna.

Delar man antalet ordinarie ledamöter på 12 stolar blir resultatet 2,75 nämndemän under en femtioårs period, vilket tyder på att man i genomsnitt innehade sitt uppdrag i 18 år. Det är, menar jag, denna grupp av ordinarie nämndemän som utgjorde ryggen

Antal ting	Antal ordinarie nämndemän	Antal ersättare
51-110	12	
21-50	10	
6-20	10	
2-5	1	22
1	0	53
Totala antalet nämndemän	33	75

Tabell 1. Antal ting som ett antal nämndemän deltagit i under perioden 1600-1650.

NÄMNDEMÄNNENS UPPGIFTER

Rätten tillsammans:

- Döma i såväl brottmål som tvistemål.
- Besluta om "fasta" på gårdar (lagfart).
- Ta ut knektar till de stridande truperna (före 1630).
- Utse brofogdar (cirkulerade mellan byns män) att ansvara för bro och vägunderhåll.
- Bestämma regler för dammbyggnad som orsakat översvämning för andras gårdar.
- Utfärda intyg för gesäller och tjänstemän.

Av rätten utsedda nämndemän (normalt två, ibland flera):

- Försöka förlika vid tvister.
- Fungera som förhørsledare.
- Syna brottsplats – brottsplatsundersökning.
- Leda mordutredningar.
- Syna skada vid skogsbrand, vådeld på hus och hem, olovlig skogsavverkning etcetera.

Nämndeman enskilt:

- Ombud med fullmakt för icke närvarande vid tvist, gårdsförsäljningar med mera.
- Hjälpa bybor med köpeavtal med mera.

raden gällande inflytande och makt bland allmogen i häradet, och basen för bondeståndet som genom 1617 års riksdagsordning fick fastare former.

Tjänstgöringstid

Flera av de tolv nämndemännen som tjänstgjorde år 1600 och år 1614, när protokoll åter finns tillgängliga, kan ha tjänstgjort många år dessförinnan. För att få en bild av hur länge man verkligen satt på sitt uppdrag visar därför tabell 2 tjänstgöringstiden för de 47 nämndemän vars såväl tillsättande som avgång inföll under hundraårsperioden. Också detta visar att tjänstgöringstiden var i genomsnitt 18 år under hela 1600-talet.

Rekordet hålls av Måns Erengrisslesson i Asa socken som var i tjänst i minst 38 år, senast från 1614 och till och med 1651. Gudmund i Hagstad kom inte långt efter med 36 år mellan 1615 och 1650 och hans son Peder Gudmundsson med 35 år efter att ha avlöst fadern. Sträcker man sig utanför den studerade perioden finner man en nämndeman, Joen Svensson, som var nämndeman i 52 år, 1675–1726.

De ordinarie ledamöternas frånvaro var låg, särskilt vid ordinarie ting. Vid

urtima ting, som kallades till med kort varsel då något allvarligt inträffat som ett mord, kunde det vara svårt att finna den ordinarie ledamoten. Nämndemannen kunde vara på handelsresa, bortrest till släktingar eller ha annat giltigt förhinder, men trots detta var frånvaron mindre än tio procent. En ersättare, ofta en son, annan släkting eller anhörig till annan nämndeman blev då insatt interimsvis.

Tillsättning och avgång

Gårdsöverlåtelser registrerades under 1600-talet direkt i domböckerna. Arvstvister var vanliga. Mantalslängderna är under vissa år detaljerade. Med hjälp av dessa uppgifter har det gått att få fram att uppdraget som nämndeman ofta gick i arv från fader eller svärfader, men också annan släkting som inte hade lämplig arvinge. Formellt enligt landslagen var det häradshövdingen som utsåg nämndeman och den som vägrade kunde straffas med böter. När någon ny valdes in var denne nästan alltid någon arvinge till någon annan nämndeman från en släkt som verkat stått på tur att åter få plats i nämnden. Nämndemännen vid 1600-talets början verkar

Tjänstgöringsår, kända	Antal nämndemän
30–38	9
20–29	11
10–19	15
3–9	12
Totalt	47

Tabell 2. Nämndemännens tjänstgöringstid i år under perioden 1600–1700.

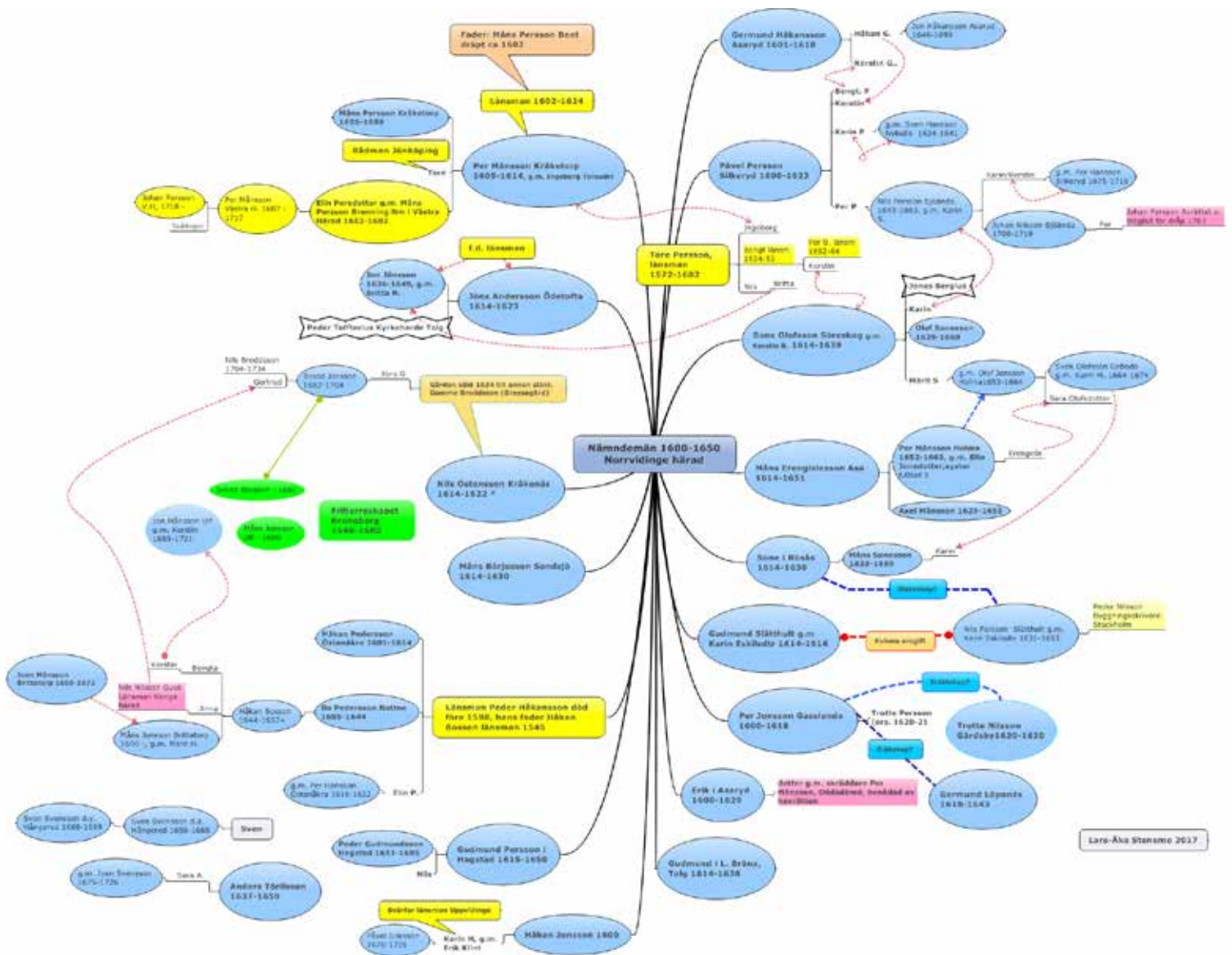

Bild 1. Släktöversikt för nämndemän 1600-1700 i Norrvinge härad i Kronobergs län. Många nämndemän hade många överlevande barn men i figuren har endast de som själva blev nämndemän, eller vars nära anhöriga fick detta uppdrag, tagits med. Blå oval = nämndeman i Norrvingen. Grön = annan rätt. Grön oval = nämndeman i Friherreskapet Kronoberg. Gul = länsmän. Violett = dödsdömd, avrättad eller benådad. För att i figuren skilja svärson från dotterson anges gift med (g.m.) för svärson. Dubbel pil mellan två personer = gift med. Kraftig blå linje = annan relation, till exempel omgift, syskon eller okänd. Obs! Figuren är tänkt för att ge en översikt och bör inte användas som källa!

TINGEN OCH LAGEN UNDER 1600-TALET

- Magnus Erikssons landslag från 1350-talet var grunden.
- Kristofers landslag från 1442 var en omarbetning och gällde fram till 1734 års lag.
- Kristofers landslag trycktes först 1608.
- Den mosaiska rätten (Mose lag) infördes 1608 av Karl IX i Sverige parallellt med landslagen. Gamla testamentet var lag tillsammans med landslagen.
- Alla ting inleddes med en rättegångsgudstjänst i kyrkan, kallad tingspredikan. (I modern tid vid årets första ting, obligatoriskt ända fram till 1990).
- 1614 fastställdes krav på domare och nämndemannaed.
- Svea Hovrätt skapades 1614, Göta hovrätt 1634.
- Svea Hovrätt, som inte följde den mosaiska rätten, skulle pröva alla dödsdomar. De flesta dödsstraff omvandlades till böter.
- Edgårdsmän, 6 eller 12 personer beroende på brottets eller ärendets karaktär, kunde genom ed intyga att den anklagades version var riktig och därmed fria den brottsmisstänkte eller styrka ena partens version i tvist. Upphävdes 1695.

Källor:

- Norrvinge härads renoverade domböcker 1600–1700.
- Mantalslängder.
- Åke Holmbäck & Elias Wessén, Magnus Erikssons landslag i nu-svensk tolkning, 1962.
- Christian Håthén & Per Nilsén, Svensk historisk lagbok, Rättshistoriska källtexter, 2004.

väletablerade, så detta system har troligen många år på nacken, långt tillbaka till det medeltida Sverige.

Uppdraget var livsvarigt och döden var en vanlig orsak till att det uppstod en vakans. Sjukdom kunde förhindra närvaro och ersättare eller ny nämndeman tillsattes då. Inte sällan begärde en ledamot att av åldersskäl få lämna nämnden för att överlämna uppdraget till sin son, vilket alltid beviljades. Men också ett brott kunde tvinga en nämndeman att avgå. Detta föreskrevs i Magnus Erikssons landslag.

Sven Håkansson från Gärdet i Gårdsby socken blev nämndeman hösten 1643. Det första belägget för Sven återfinns i andra terminen av Älvsborgs lösen år 1614. Han måste alltså ha varit född senast på 1590-talet. Den 8 oktober 1647 anklagas Sven för "lägersmål och våldtäkt". Hans hustru Märjit Persdotter hade bjudit in en grannfru, den gifta 50-åriga Elin Persdotter, för att få hjälp med slakten. De tillverkade korv. När Elin gick ut för att hänga upp korven i kölnan följde Sven efter. (Kölna är en bod för torkning av olika varor). Det var här det hände. Men Sven nekade till brottet.

Rättegången sköts upp till januari 1648. Efter rannsakan friades Sven för våldtäkt, men fälldes för hor och blev dömd "från livet efter Guds lag, Levit: 20 kap.". Det är Tredje Moseboken och här anges straff för otukt. Alla dödsdomar underställdes hovrätten, som normalt omvandlade straff för sedesbrott till böter. Så skedde också i Svens fall, då han enligt mantalsläng-

den ännu levde 1653. Sven var efter domen tvungen att lämna sitt uppdrag som nämndeman.

Nils Jönsson i Målajord blev nämndeman 1631. I mars 1637 ställs han inför rätten för hor med ogifta Elin i Lidekvarn. En försvärande omständighet var att Elin var nära släkt med Nils hustru. Domen blev "båda dö, och Guds lag Exod. 20 och 22 Deut. 19". Exodus är Andra Moseboken där kapitel 20 handlar om tio Guds bud. Deuteronomium är Femte Mosebok där kapitel 22 tar upp lagar om sexuella förhållanden. Göta hovrätts beslut kungjordes i Norrvinge den 7 augusti 1637 och innebar att dödsdomen ändrades till hårda böter, dubbelt på grund av kvinnans släktskap med hustrun. Det märkliga är att Nils återkom som nämndeman. Från 1642 och ända fram till 1659 tjänstgör han som nämndeman igen.

Släktskap

Mycket intressant var det att finna att källmaterialet ger möjlighet att påvisa släktskap mellan nämndemännen. De kom att utgöra en klass inom bondeklassen. Omfattande äktenskapsförbindelser mellan släkterna höll gruppen samman. Länsmännen var uppenbarligen även en del av denna grupp. Många nämndemän hade varit länsmän eller var söner till länsmän. Ingen var dock länsman och nämndeman samtidigt.

Däremot kunde en son och dennes två svågrar, makar till två av hans systrar, sitta i nämnden samtidigt. Sone Olofsson, nämndeman 1604–1639, hade sonen Olof Sonesson, nämnde-

Frågor & svar (FAQ)

På Dis webbplats kan man snabbt få svar på många av sina frågor om Disgen. Där finns för närvarande tre olika sidor med frågor och svar om Disgen 2016, konvertering från Disgen 8 samt datamappar och backup.

Nedan följer ett urval från de listorna.

man 1639-1669, dottern Karin, gift med Nils Persson i Sjöända som var nämndeman 1643-1663 och dottern Märnit som var gift med Olof Jonsson, nämndeman 1653-1664. Mellan 1653 och 1663 var alltså tre av de tolv nämndemännen från samma familj. Äldste sonen blev däremot kyrkoherde och disputerade redan 1616 i Uppsala. Att Sone Olofsson själv var den som representerade häradet vid riksdagarna 1624 och 1625 kanske då inte väcker förvåning.

Men inte nog med detta. Den ingifte Olof Jonsson hade en syster, Elin Jonsdotter, som var gift med Per Månsson i Holma, nämndeman 1652-1663, som i sin tur hade en bror, Axel Månsson, som var nämndeman 1629-1655. Detta innebär att hela fem av nämndemännen 1653-1655 var mycket nära släkt.

Detta släktskap inom nämnden i kombination med systemet med edgång och edgårdsmän ger ju anledning att betvivla hur det stod till med rättssäkerheten.

Möjligheten att påvisa släktsambandet ger en intressant möjlighet att följa gruppen av nämndemän framåt i tiden. Hur påverkades gruppen av Axel Oxenstiernas reformer, regeringsformen 1634, etablerandet av trivialskolor och gymnasium i Växjö och andra stiftsstäder i mitten av 1600-talet, utbyggnaden av gästgiverier, uppbyggnaden av en statlig länsförvaltning etcetera? Och hur utvecklades nämndemannarollen efterhand? Det finns många frågor som väntar på svar i kommande studier. ▣

- Måste jag vara medlem i Dis för att prova på Disgen 2016?
 - Nej, du kan testa programmet i en månad, men för att köpa Disgen måste du vara medlem i föreningen.
- Är det några begränsningar i Disgens funktioner när jag provar det?
 - Nej, alla funktioner är tillgängliga under testperioden.
- Var kan jag få hjälp?
 - Det finns online-hjälp i programmet, och handledningen finns på hemsidan. Du kan även ställa frågor i Dis Forum eller kontakta en fadder.
- Jag har redan registrerat släkt i Disgen 8, hur överför jag det till Disgen 2016?
 - I Disgen 2016 finns en funktion för att konvertera dina datamappar i Disgen 8 över till Disgen 2016. Det fungerar för alla versioner av Disgen 8. I samband med konverteringen sker en del kontroller som resulterar i en logglista. Dina gamla och nya datamappar måste finnas på samma dator.
- Varför måste en konvertering göras från Disgen 8 till Disgen 2016?
 - I Disgen 2016 används en nyare modernare databas, jämfört med Disgen 8. Dessa databaser har olika uppbyggnad (struktur) och pratar inte samma "språk". Därför måste dina uppgifter i Disgen 8 omformas till den nya databasens struktur och språk med en konvertering.
- Kan jag efter konverteringen köra Disgen 8 och Disgen 2016 parallellt?
 - Ja, det går utmärkt. Disgen 8 arbetar med den ursprungliga datamappen i Disgen 8, och Disgen 2016 arbetar med den nya datamappen som skapades vid konverteringen.
- Vad händer med mina faddrar vid konvertering till Disgen 2016?
 - I Disgen 2016 finns en ny relation, fadder-fadderbarn, och vid konverteringen överförs faddrarna i Disgen 8 som egna personer i Disgen 2016. Samtidigt skapas relationerna fadder-fadderbarn i databasen. De nya "fadder-personerna" får vid konverteringen en speciell flagga som du kan använda vid sökningar.
- Vad innehåller Disgens datamapp?
 - Disgens datamapp innehåller en databas för de personer, relationer, orter, källor, flaggor och annat som du registrerar i Disgen, samt utrymmen för bilder, kartor, Gedcom-filer, html-export och säkerhetskopiering. ▣

Ta hjälp av det största som finns!

1. Skriv in den du söker

2. Klicka "Sök"

3. Läs i träfflistan

4. Välj önskad träff, klicka på länken som visas och läs direkt i originalkyrkoboken om personen.

Person	Födelse	Överlevnad	Ört	Ört	Ört	Ört	Ört	Ört	Ört
Maria Johanna Larsson	1883-04-29	1905	Grava						
Beda Maria Larsson	1883-04-29	1914	Forshaga						
Beda Maria Larsson	1883-04-29	1905	Överjärna						

Befolkningen i Sverige 1880–1920 innehåller över 46 miljoner poster, vilket gör det till Sveriges i särklass största personregister.

Befolkningen i Sverige 1880–1920

Sveriges största personregister
Finns hos ArkivDigital

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är ett personregister till Sveriges samtliga husförhörslängder och församlingsböcker för tiden omkring 1880 till 1920. Ett fantastiskt hjälpmedel för att lösa gåtorna i släktträdet!

Vart tog den försvunne brodern vägen? Han som försvinner i husförhörslängderna på 1860-talet. Säkert flyttade han någonstans.

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är det självklara stället att börja söka. Skriv in uppgifterna du har (ofta räcker det med namn och födelsestid). Välj en träff som ser intressant ut, klicka på länken och läs vad som står om personen direkt i originalkyrkoboken.

Besvärliga släktforskningsproblem kan lösas på några minuter!

Hos ArkivDigital hittar du också två andra kraftfulla personregister: *Sveriges befolkning 1950* och *Sveriges befolkning 1960*, som innehåller uppgifter om alla som var skrivna i Sverige dessa år: Namn, födelsestid och -ort, yrke, bostadsort (adress och fastighet), civilståndsförändring med mera.

I vårt Alltiet-abonnemang ingår alla tre registren plus alla arkivhandlingar som ArkivDigital tillhandahåller (drygt 68 miljoner bilder). *Sveriges befolkning 1950* ingår också i det enklare basabonnemanget.

Läs mer på www.arkivdigital.se

Nostalgi

MACSPALTEN

REDAKTÖR

Helge Olsson har varit redaktör för Macspalten sedan 1999, då den fanns med i Diskulogen för första gången. Helge är pensionerad tekniker och administratör som under nära två decennier arbetade extra som lärare på ett gymnasium, innan han sysslade med utbildningsfrågor på heltid under några år. Helge började släktforska 1985. Han började använda Disgen 4.5.4. för Macintosh 1990. När Reunion 6 kom 1999 gick han över till det, men har fortsatt att parallellt använda aktuella versioner av Disgen. Helge blev fadder för Mac och Reunion 2001.

Helge Olsson

helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

SENASTE MACSPALTEN, som hade rubriken Tillbakablickar, blickade jag som Dis-fadder tillbaka på det gångna årets händelser. När jag, i Diskulogen nr 115, hade läst Christer Gustavssons "Disgenhistoria" och Olof Cronbergs "Mitt första Disgen" blev jag, liksom Olof, alldeles nostalgisk. Därför tar jag i dagens spalt mig friheten att också bli nostalgisk och blicka tillbaka. Ända tillbaka till den tid när vi Mac-faddrar hade ett "eget" Disgen, Mac-programmet Disgen 4.5.5/4.5.6 och när vi också hade egna regelbundna Mac-träffar.

Programmet skapades av Arne Wallgren. Version 4.3 kom 1988, version 4.5 släpptes 1993 och 4.5.5 något år senare. Den senaste versionen är 4.5.6. Det är ett fantastiskt program som fortfarande fungerar, om man använder "rätt" dator. Jag har roat mig med att skapa en ansedel i en uppdaterad version av Disgen 4.5.6 i en av vårt lilla Apple-IT-ceums PowerBook 180 och skrivit ut den på en Personal Laser Writer 300. Programmet fungerar också i OS 9.2 i Classic-miljön på en PowerBookG4.

Det är viktigt att skåda framåt, men det är lika viktigt att också blicka bakåt. För att den oinvidge inte ska få uppfattningen att vi Mac-användare vill fortsätta använda äldre program, kan jag nämna att det finns planer på att starta Mac-grupper och anordna Mac-träffar för användare av Disgen 2016. Där kommer man att diskutera och redovisa de olika alternativ som finns och som gör det möjligt att köra Disgen 2016 i moderna Macar. Målet med grupperna och träffarna är alltså att utreda hur Disgen 2016 enklast kan användas på moderna Mac-datorer.

I nästa nummer av Dis Syds medlemstidning, Diskutabelt, kommer vi att ta reda på om det finns intresse för Mac-grupper och Mac-träffar för användare av Disgen 2016 i Dis Syd. Om intresse finns fortsätter vi kanske även till andra regioner. ▣

Bilden är utskrivet med en Personal Laser Writer 300.

DNA-krönika

JA, **NU** har jag lyckats hitta kopplingar till flera gamla DNA-träffar! För en träff hade jag redan konstaterat att han hade anor från min hembygd, men inte hittat kopplingen. När jag ännu en gång letade efter vårt släktskap och studerade varje generation mer ingående hittade jag en man som bytt gårdsnamn. Därför hade jag inte hittat kopplingen tidigare. Med ursprungsgårdsnamnet hittade jag enkelt en koppling. Roligt!

Jag hade få platser gemensamt med en annan DNA-träff. Det fanns en kvinna som vi höll för troligt vara vår koppling, men vi hittade den inte direkt. Jag började titta mer på personen och genom att studera en del originaldokument kunde jag konstatera att DNA-träffen angett fel gårdsnamn på sin ana. Med det rätta gårdsnamnet kunde jag hitta våra gemensamma anor.

Jag kan konstatera, som många DNA-släktforskare gör, att det inte blir mindre traditionell släktforskning när man sysslar med DNA utan snarare mer, då man måste forska på många andras släkter för att hitta kopplingar. Om jag inte hade studerat födelseböcker och husförhörslängder för potentiella släktingar hade jag missat många kopplingar. Sedan är det ju inte ens säkert att vi ärvt vårt gemensamma DNA från just den anan. Vi kanske har fler kopplingar vi inte hittat ännu. Det finns mycket jobb kvar att göra. Men det känns ju bra att i alla fall ha hittat någon koppling.

I mitt släktforskningsprogram har jag tillfälligt kopplat ihop en faderskandidat med en ensam-

stående mamma och hennes barn för att enklare kunna studera familjen. Jag började nästan tro att jag kunde bevisa min hypotes om vilken familj barnafadern kom ifrån eftersom hans släkt dök upp hos många DNA-träffar där jag inte hittat andra kopplingar. Men nu när jag gjort lite framsteg har jag börjat hitta andra kopplingar, till min "riktiga" släkt, så nu är det svårare att stärka min hypotes.

Family Tree DNA uppdaterade tidigare i år sina referensgrupper som de använder för att ge information om etniskt ursprung, myOrigins, baserat på autosomalt DNA. Det är ju bra att de lagt till några fler grupper för att få lite säkrare resultat, men det är tråkigt för min egen del. Enligt det gamla resultatet var jag 68 % skandinav och hade sedan ganska höga siffror för Brittiska öarna och Finland. Finland förklarade jag enkelt med mina skogsfinska anor, medan Brittiska öarna var riktigt intressant eftersom jag har flera DNA-träffar som jag inte delar med någon annan svensk som testat sig. Även om det kanske bara var rester från vikingatiden var det lite spännande, särskilt då mamma hade ännu högre andel från Brittiska öarna.

Det nya resultatet för etniskt ursprung säger att jag är 95 % skandinav. Det är ju inte så spännande. Och de få, resterande procenten är ju inget att lägga någon större vikt vid. Hur ska jag nu förklara mina brittiska träffar? ▣

Disbyt

Inget material före 1500

FÖRENINGEN DIS styrelse beslutade för en tid sedan att sätta en gräns för personuppgifter som är tidigare än år 1500 i det som publiceras och matchas i databasen Disbyt. Detta görs av Dis när bidragen körs hos Disbyt-ombuden så du behöver inte göra någon inställning i ditt eget släktforskningsprogram. Den nya gränsen tillämpas från och med april 2017.

Samtidigt ändras gränsen för hur lång tid som ska ha förflutit för att någon ska komma med som saknar uppgift om dödsdatum. Den ökas från 100 år till 110 år.

Den främsta anledningen till att vi tagit beslut att generellt ta bort alla personer där uppgifterna om född/vigd/död alla är före år 1500 är att det är svårt att göra en individuell prövning av det inlämnade materialet, och en sådan skulle dessutom behöva upprepas varje gång material lämnas in från en forskare.

Det finns material av blandad kvalitet i Disbyt. Mycket är bra men annat är tyvärr sämre. Det är särskilt när det gäller äldre tider som det blir tydligt att felaktiga uppgifter får större spridning än korrekta. Ett av de tydligaste exemplen på det gäller Bureforskningen, där det i Disbyt funnits en hel del uppgifter om personer som enligt all relevant forskning inte kan beläggas ha funnits. Det finns många

publicerade artiklar de senaste två decennierna som borde ha lett till att släktträd med uppdiktade personer inte längre förekom.

Det är inte bara i Bure-släkten som felaktiga uppgifter och uppdiktade personer finns. Det finns många fall där tillägg och rättelser till genealogiska arbeten inte får fäste, medan hypoteser och antaganden sprids. Det finns givetvis släktlinjer som kan beläggas i källmaterial långt tillbaka i tiden före år 1500, och anses vara korrekta av historiker och andra forskare, men för att slippa göra bedömningen i varje enskilt fall så sätts alltså en generell tidsgräns även om det är ett trubbigt instrument. I fallet Buresläkten kan man med hjälp av Johan Bures släktbok komma till "Gamle Olof" vars söner föds på 1420-talet.

Dis går inte in och granskar att uppgifterna som blir kvar efter år 1500 i Disbyt är korrekta eller inte. Därför finns det felaktiga uppgifter efter år 1500 i Disbyt som får ligga kvar tills släktforskaren själv rättar det. Ett sådant exempel är hustrun till Erik Ångerman i Teg, Umeå, stamfar till Sursill-släkten. Hans hustru Dordi och han själv är födda före 1500 och avlidna efter 1500. Dordi har getts namnet Bure av de som vill knyta ihop de två släkterna. För att citera artikeln om Bureätten på Wiki-Rötter: "Därifrån har steget inte varit långt

till att lägga in henne på lämplig plats i Buregenealogin. Där är hon dock en fantasiprodukt. Johan Bure själv placerar inte in henne bland sina släktingar i sin stora redovisning av sin mormors Buresläktingar och -förfäder". Sådana felaktigheter i Disbyt kan alltså inte rättas till eller tas bort med den nya tidsgränsen.

Styrelsens beslut innebär inte att man som släktforskare måste ha gjort forskningen i det medeltida materialet själv. Det innebär inte heller att man när man lämnar uppgifter till Disbyt måste ha originalkällor med förstahandsuppgifter för att kunna bevisa identifieringen av en person och dennes släktskapsrelation. Det handlar bara om att minska risken för att uppdiktade personer och felaktig forskning tas med i Disbyt.

Samtidigt som vi gör detta vill vi uppmana alla släktforskare att läsa och lära sig så mycket som möjligt, inte bara om släktforskning i allmänhet utan även om källkritik. Ifrågasätt alltid uppgifter, även när du ser dem som matchningar och tips i till exempel Geni, MyHeritage, Ancestry, WikiTree och FamilySearch. När det gäller material från medeltiden, Vasatiden och stormaktstiden måste man även förstå sammanhang och tidsanda. ▣

Reflektioner kring vår hobby

SLÄKTFORSKNING KAN närmast liknas vid ett detektivarbete där man samtidigt måste lösa korsord, sudoku, och rebus samt svara på gåtor. I början när man ger sig på släktforskning så brukar nog forskningen i huvudsak gå ut på att i olika kyrkoarkivalier leta reda på namn, födelse- och dödsårstal, familjesammansättning och byar där anfäderna levde. När det dyker upp präster i slakten blir ofta herdaminnet den främsta källan, även om den är en andrahandskälla och oftast saknar källhänvisningar. Det är ju alltid trevligt att kunna visa upp en antavla över några generationer för släkt och vänner. Här har nog många slutat med sin släktforskning och ansett sig nöjda. Gissningsvis kan det bero på bristande intresse eller också tidsbrist. Alla släktforskare vet att det är en tidskrävande hobby och att det är lätt bli asocial inom umgängeskretsen. Många kör fast då kyrkoarkivalierna tar slut eller, rättare sagt, börjar. Det gör de ju, med några undantag, i början av 1700-talet och i vissa församlingar inte förrän i början av 1800-talet.

Efter mer än 30 år som släktforskare vill jag påstå att alla åren att leta namn, årtal och byar både varit spännande och givande. Från mitt perspektiv kan den tiden idag dock kännas som en lång, lång transportsträcka. Ett namn är ett namn och ett

årtal ett årtal, vilket i sig är intressant, men bara namn och årtal kan också kännas torftigt och statistiskt. Namn och årtal visar inget på personlighet eller livsbetingelser hos individerna i antavlan.

Har inte släktforskarglöden slocknat helt kan man fortsätta sin forskning genom att dyka ner i mantalslängder, jordeböcker, landskapshandlingar, roterings- och utskrivningslängder, soldat- och båtsmansrullor, skeppsmönsterrullor och domböcker. Genom att kombinera uppgifter från flera av dess källor går det ibland att komma både tre och fyra generationer längre bakåt och samtidigt göra förfäderna mer levande. Ju längre bak i tiden man kommer desto mer tidskrävande blir det, otvetydigt. Samtidigt blir belöningen mycket större när man finner uppgifter som ger personlighet åt namnen och en känsla för hur familjerna levde och var de befann sig i den sociala rangordningen.

Allt fler av originalkällorna blir numera digitaliserade och därmed mer lättåtkomliga för oss som inte bor i närheten av arkiven. Därför kan det ofta löna sig att på nytt gå igenom tidigare kartlagda släktgrenar och se om det går att hitta nya uppgifter. Trots digitaliseringen kan det fortfarande vara tidskrävande att finna det man söker. Ändå är det särskilt lämpligt att på nytt gå igenom sådana uppgifter

man har "hittat" i äldre utredningar och tryckta verk. Många gånger finns uppgifter i de äldre tryckta verken där författarna inte gått tillräckligt på djupet och därför missat väsentliga och avgörande uppgifter. Eller så kan författaren brustit i källkritik och självkritik och fallit för optimistiska antaganden, ha utövat önsketänkande eller gjort ogrundade gissningar vilket har gett felaktigt resultat.

Man bör också fråga sig om det går att lita på stiftens herdaminnen. Nu fnyser säkert några av er och säger att det är klart man ska lita på det som står i herdaminnet, för det är rätt. Ja, jag vet! Det är många som säger så. Men jag vill ändå påstå att det inte alls är ovanligt med felaktigheter som bygger på önskingar eller gissningar av författaren till herdaminnena. Jag har själv stött på flera uppgifter i olika stifts herdaminnen och funnit att det finns fel redan i de äldsta utgåvorna. Dessa fel har sedan kopieras till nyare upplagor och felet har i vissa fall till och med konkretiserats och därmed blivit ännu mer felaktiga.

När jag i min egen forskning använt äldre tryckta källor har jag många gånger hittat liknade felaktigheter även i andra skrifter. Med äldre tryckta källor menar jag inte bara herdaminnen utan även skolmatriklar som "Nationerna" på landets universitet, Svenskt Biografiskt Lexikon och

Svensk Biografisk Handbok, diverse publicerade ättartavlor och släktböcker och så vidare.

Då jag sedan tipsat andra släktforskare om de upptäckta felen har detta inte alltid tagits emot positivt. Bland det mest osannolika jag själv råkat ut för var när jag för en annan "släktforskare", visade på en flagrant felaktighet i herdaminnet, som denne hade publicerat i sitt släkträd. Trots att jag gav flera oemotsägliga bevis ur originalkällorna vägrade denna släktforskare att acceptera bevisen utan höll i stället envist fast vid herdaminnets uppgifter. Därför finns felaktigheten i denna släktforskares antavla fortfarande publicerad på nätet. Tja – vad kan man säga. För denna släktforskare var det väl häftigare att prästen i den egna antavlan var gift med en prästdotter till den präst som han efterträdde och inte med en enkel bondjanta, vilket var det faktiska fallet. Jag vill absolut inte diskvalificera herdaminna. De utgör en mycket bra grund när man sedan söker "sanningen" i originalkällorna. Men för att nå sanningen, om det överhuvudtaget är möjligt, så krävs ofta mera forskning.

Jag vill därför höja ett varningens finger för att, utan källkritik och egen kontroll, rakt av svälja information från andra släktforskare. Förutom vårt gamla Disbyt finns allt fler per-

sonliga webbplatser ute på nätet. Därtill har många mer eller mindre kommersiella släktforskartjänster poppat upp. Jag syftar då på webbtjänster som Ancestry, Geni, MyHeritage och FamilySearch. Tv-reklamen för en av dessa tjänster har gått ut med uppmaningen: "skriv in ett namn och födelseår och börja din resa bakåt i tiden". Dessa "genealogiska sociala medier" har aktivt bidragit till att med blixstens fart sprida okontrollerade andrahandsuppgifter.

För några år sedan genomförde jag ett elakt experiment som jag ångrar idag. På en av nyss nämnda tjänster lade jag medvetet upp ett antal felaktiga uppgifter och släktrationer för några familjer ur mitt släkträd. Att kontrollera mina uppgifter hade krävt mycket lite arbete.

Efter mindre än ett år hittade jag lätt mina falska uppgifter hos mer än en handfull andra "släktforskare". Ingen av dessa hade kontrollerat andrahandsuppgifterna mot originalkällor, ingen hade ifrågasatt mina uppgifter och ingen hade kontaktat mig och frågat efter mina källor. Samtliga hade i stället, helt glatt hemma på kammaren, kopierat mina felaktigheter och klistrat in i sina egna antavlor. Med facit i hand är det synd att jag har orsakat att det nu förekommer uppenbara fel där ute på nätet. Trots att jag tagit bort mina felaktigheter finns felen

dessvärre ännu kvar hos "klipp och klistrarna" och riskerar att spridas ytterligare.

Ska man vara riktigt krass verkar det som om släktforskarna genom digitaliseringen kan delas in i två huvudgrupper. Dels är det "släktforskarna" som ägnar timmar framför skärmen och i olika arkiv och letar sida upp och sida ner i originalkällorna. Sedan är det en växande andel med "släktsamlare" som sannolikt inte forskar så mycket själva utan i stället klipper, klistrar och byter med andra. Jag har släktforskat mer eller mindre intensivt sedan mitten av 1980-talet och det har tagit över 30 år att uppnå en databas med 10 000 namn. Detta i jämförelse med "släktsamlarna" som genom att klippa och klistra på något eller några få års tid ibland står med släktdatabaser med många 10 000-tals namn. I bästa fall finns enstaka källhänvisningar. Dessvärre pekar dessa källhänvisningar ofta på en annan "släktsamlare". Tja, det mesta går fort i dessa dagar. Det verkar som att det inte bara är hos vissa presidenter och politiker, internetdiskussioner, nyhetsförmedlingar, bloggar och i sociala medier som källkritiken brister utan den verkar även blivit borttappad i fartvinden av en del "släktforskare" – förlåt "släktsamlare" – också. Till vilken kategori tillhör du?

Analysera mera!

ANALYSVERKTYGET I Disgen 2016 ger en utmärkt möjlighet att städa i släktforskningsmaterialet. Om man som jag forskat i årtionden, och inte rört vissa poster på nästan lika lång tid, kan det finnas behov av kompletteringar av många notiser. Dessutom är det roligt att upptäcka dessa anfäder på nytt. Det kan dock medföra att jag fastnar i församlingar jag inte forskat i på evigheter, bara för att det är så roligt att återknyta bekantskapen med just dessa individer och orter.

Det kan synas deprimerade att få 2 200 träffar på födelsenotiser som inte är kompletta vid en sökning med hjälp av analysverktyget. Då är det lätt att tänka att man aldrig kommer att orka gå igenom hela listan, särskilt om det inte går att söka per församling. Det tog ett tag innan jag kom på att jag i fältet Snabbsök kan ange församling och då bara få upp födda i vald församling. Att ta hand om till exempel 230 stycken istället för 2 200 känns ju inte särskilt övermäktigt. Med personerna sorterade i födelseordning är det bara att sätta i gång och komplettera no-

tisen där det är möjligt. Vartefter jag söker fram församling, kommer till sist endast de som inte har någon födelseförsamling alls angiven, att vara kvar. Dessa kräver en lite större insats då man sannolikt måste hoppa mellan olika församlingar.

I nämnda sökning ingår inte individer som helt saknar födelsenotis, eller dödsnotis för den delen, om man sökt på att komplettera dödsnotiser. Dessa individer får man söka fram via Kontrollera notiser för åtgärd/godkännande – Personer utan födelsenotis respektive Personer utan dödsnotis. I mitt fall är dessa nästan lika många som de som bara behöver kompletteras, vilket känns en aning tröstlöst. I många fall finns naturligtvis ingen uppgift om vare sig född eller död. I de flesta fall är det notiser på de importerade faddrarna från Disgen 8 som saknas.

Då jag är särskilt förtjust i att faddrarna numera är egna individer, hade jag önskat att det vore möjligt att söka efter faddrar med Levde-notisen i analysverktyget under Analysera relationer. Faddrarna saknar födelse- och

dödsnotis när de importerats in i Disgen 2016, däremot kommer de med Levde-notisen. Nu kan man inte fånga dem som är utan födelse- eller dödsnotis genom att i Snabbsök ange församling. I alla fall har jag inte lyckats hitta någon sådan variant i analysverktyget. Det är just dessa jag vill fånga för att komplettera med notiser, eller radera för att personen redan finns i databasen. För att städa bland mina faddrar gör jag istället söklistor, som jag redogjort för i en tidigare artikel (se nr 112, sidan 28), men det hade varit mycket enklare via analysverktyget.

En sökfunktion jag också tycker om är Orelaterade personer, det vill säga de som är utan någon form av koppling till annan person. För min del är de faddrar, då jag inte borde ha personer utan partner, barn eller föräldrar. Jag kan naturligtvis inte heller här i Snabbsök få fram dem per församling när de saknar födelse- och dödsnotis, men det känns möjligen en aning mer hanterligt.

Jag har sedan faddrarna kom in som egna individer i Disgen identifierat cirka två tredjedelar av de cirka

PersonID	Förnamn	Efternamn	Född	Födelseort	Död	Dödsort
2284	Staffan	Andersson		Edebo (AB)	före 1678	Ola, Bladåker (C)
2285	Matts	Andersson		Edebo (AB)		
2286	Per	Andersson		Edebo (AB)		
2287	Anders	Andersson		Edebo (AB)		
2288	Erik	Andersson		Edebo (AB)		
2298	Anders	Maltsson		Edebo (AB)		
2299	Per	Andersson		Edebo (AB)		
2300	Johan	Andersson		Edebo (AB)		
2301	?	Andersdotter		Edebo (AB)		
2304	Matts	Maltsson		Edebo (AB)	före 1671	Gräby, Edebo (AB)
2470	Erik	Larsson		Edebo (AB)		
2779	Erik	Månsson		Gräska, Edebo (AB)	efter 1703	Gräska, Edebo (AB)
3087	Erik	Andersson		Edebo (AB)		
1600	Karin	Olsson	1688-12-21	Vamby, Edebo (AB)	1771-05-01	Forsbol, Edebo (AB)
2343	Erik	Eliasson	1689-01-08	Berga, Edebo (AB)		
1071	Dödfött barn	Hansson	1689-02..	Forsbol, Edebo (AB)	1689-02..	Forsbol, Edebo (AB)
2307	Nils	Hansson Forsberg	1689-05-15	Forsbol, Edebo (AB)	1766-10-05	Forsbol, Edebo (AB)

Bild 1. Analysresultat – Personer utan kompletta födelsenotiser. Du kan sortera kolumnerna men lägg även märke till fältet Snabbsök.

4 000 faddrarna som dubletter och som anhöriga till andra personer i mitt släktträd. Det tar sin tid, men det är givande och jag har vid flera tillfällen kommit vidare i min forskning tack vare detta. Det är uppenbart att det företrädesvis är släktingar som är faddrar. Naturligtvis förekommer det helt utomstående personer också, men de är i alla fall bland mina anförändrar i klar minoritet.

Jag vill gärna se till att alla individer, både egna anförändrar och faddrar, blir födda, vigda och döda, och då är analysverktyget till god hjälp, även om det är lite besvärligt med de individer som helt saknar födelse- och dödnöiser.

Under Kontrollera nöiser för åtgärd/godkännande finns bra frågor för att kunna kontrollera uppgifter. Jag har hittat uppenbara felaktigheter, där jag vid registrering av uppgiften inte reflekterat över det orimliga. Det kan vara barn för tätt födda, personer som har för hög ålder, är för unga för att få barn och så vidare.

I bildexemplet (bild 2) är det ganska uppenbart att Brita Nilsson inte är

Brita Nilsson Född 1748 i Tarby, Frösunda (AB). Hustru i Kippinge, Närtuna (AB)	
Gift.	Anders Persson Född 1722-11-06 i Närtunaby, Närtuna (AB).
Jan Andersson Född 1760-09-10 i Mälhamra, Närtuna (AB). Död 1829-01-18 i Malsättra, Närtuna (AB). ▶	
Anders Andersson Född 1763-08-13 i Kippinge, Närtuna (AB).	
Anna Andersdotter Född 1768-01-06. ▶	

Bild 2. Kontrollera nöiser för åtgärd/godkännande – Personer med avvikande lägsta ålder vid barnafödande.

mor till det angivna barnet då hon skulle ha varit 12 år vid första barnets födelse. Hon är naturligtvis faderns andra hustru.

Utan att på något sätt vara expert, och troligen inte ännu upptäckt alla möjligheter, måste jag tillstå att det finns all anledning att jobba med analysverktyget. Det ger ny inspiration, precis som arbetet med att identifiera faddrar gör. Särskilt roligt är det då jag ramlar över individer som jag inte sett på kanske årtionden för att jag inte forskat på just dessa grenar av släkten på oerhört länge. ▣

Magi och folktro förr

MIN BOK "Rå om sig själv", som jag fick utgiven förra året av Jengel förlag i Östersund, skildrar jag enkla människors liv och strävan runt sekelskiftet 1800. Jag utgår från den äldsta släkting jag hört berättas om, pigan Märta Ersdotter i Holm, Skorped socken, Örnsköldsviks kommun. Med uppgifter från både tryckta och otryckta källor försöker jag återge den värld hon, hennes föräldrar och några av hennes syskon levde i.

Som alltid när man skriver blir det en hel del material över. Allt får inte plats i en bok på runt 300 sidor. En av de saker jag låter bli att nämna i boken, eftersom det faller utanför den tid jag beskriver, är den finska invandringen som var särskild märkbar i slutet av 1500-talet och början av 1600-talet. Många från den östra rikshalvan bosatte sig i inlandets glesbefolkade granskogar där det fanns möjlighet att anlägga svedjor. Sedan fortsatte sönerna och döttrarna till de först anlända att anlägga nya bosättningar. Början på 1600-talet var dessutom en svår tid i de så kallade "fjällbygderna" i norra Ångermanland med utskrivningar till armén och extra pålagor. Många ödegårdar och ödebyar övertogs av finnar utan jord, som fortsatte i sina förfäders fotspår och mest ägnade sig åt svedjebruk. Först på 1700-talet minskade sved-

jandets betydelse och ättlingarna till de ursprungliga inflyttarna antog de svenska böndernas jordbruksmetoder och levnadssätt.

I Märta Ersdotters hemby Holm finns det en gammal bebyggelsesägen som refererar till den finska invandringen i området. Det sägs att det för länge sedan bodde en finne i byn som var den förste bebyggaren på platsen. Samtidigt hade en annan finne slagit sig ner i Hällås i angränsande Resele socken. Trots att det var långt mellan dem verkar de ha varit väldigt fientliga mot varandra. Av någon anledning bestämde sig finnen i Hällås för att förgöra finnen i Holm. Enligt äldre versioner som förekommer, bland annat i Norrländsk folktro av Ella Odstedt (sammanställd och utgiven av Bengt af Klintberg), rustade han en halmkärve och sände iväg den. Men Holm-finnen kände på sig att något var i görningen och skickade i sin tur en halmkärve emot. Kärvarna möttes på vägen i Hällåsskogen, där de flög ihop och dansade runt med varandra tills de fattade eld. Då brann allting ner på platsen och sedan dess har ingenting kunnat växa där, inte ens mosa. Stället där kärvarna möttes kallas för dansarplatsen och ska fortfarande finnas kvar.

Den här historien har berättats i många generationer och är levande

än idag. I moderna versioner skickar dock de fientliga finnarna i Hällås och Holm inte halmkärvar mot varandra utan kvastar, vilket är ett utmärkt exempel på hur äldre muntliga berättelser anpassas till nya generationers tankevärld. Landsbygden har genomgått stora förändringar sedan jordbrukens mekanisering och införandet av nya arbetsmetoder. Nya åldersgrupper har antagligen svårt att relatera till förtrollade halmkärvar. Däremot har det funnits gott om exempel på magiska kvastar i teveserier, filmer och böcker under de senaste femtio åren.

Föreställningen om magiska halmkärvar var annars starkt förknippat med slåttern som skedde i slutet av juli och krävde många människor i arbete. Alla utom små barn och sjuka deltog då i bärgningen av hö. När slåttern var överstökad bjöd man alla som deltagit i arbetet på en stor fest där det inte sparades på mat och dryck. Det är vad som generellt kallas för slåttergillet, men som enligt olika utsagor hade andra ålderdomligare benämningar i byarna i norra Ångermanland. I Sidsjö socken kallades slåttergillet för gammeljäspe.

En vanlig sedvänja vid det stora slåttergillet var att man tog vara på den sista kärven. Detta var en betydelsefull ritual i hela Sverige, då man enligt gammal folktro var övertygade

Bild 1. Skördearbete intill ett torp.

att växtlivets ande bodde i sädesfältet. Under slåttern flydde anden för skördemännens liar och gömde sig till slut i den sista kärven, som ansågs ha övernaturliga egenskaper. Att skicka en förtrollad kärve för att försvara sig mot angrepp var alltså inte så underligt som det låter i den tidens föreställningsvärld.

På många håll var det vanligt att den sista kärven formades på olika sätt, till en krans, en bock, en gubbe, etcetera. I sin bok "Skorped – kvarnar, sågar, kraftstationer och sällsamheter från flydda tider" berättar Åke Hellström att man i Mosjö, en annan by i Skorped socken, band den i form av en kvinna med bröst och ansikte och hängde kläder på den. Deltagarna i festen drack, åt och dansade runt kärven för att fira den goda skörden och önska bra förutsättningar nästa år. Fanns det inga spelemän, sjöng man och trallade till dansen.

Intressant är också att de två finnarna i Holms bebyggelsesägen går att identifieras och hittas i arkiven. I boken "Sidensjö och Skorped: släkter och gårdar" av Anna-Greta Näslund, Paul Olsson, Per Sundin och Sven Z. Sundin har författarna inkluderat en

skrifter ur domböcker och där förekommer en viss Olof Olofsson finne som brukade Holm mellan 1633 och 1655. Han var inte den förste bebyggaren på platsen, men det verkar som om han tog över Holm efter att byns enda gård övergetts. Enligt en uppgift i domboken från 1640 fanns det en tvist om råmärken och skogskillnad mellan honom och en Hindrik finne från just Hällås i Resele. Det vill säga, de var oense om var gränsen för deras respektive ägor gick. Sägnet från Holm härrör alltså från en verklig fejd mellan de två bosättarna!

Men det slutar inte där. Enligt "Sidensjö och Skorped: släkter och gårdar" finns det i domboken en uppgift om en annan finne, Anders Andersson med gård i Lännäs, en större by strax öster om Holm. År 1651 gick Anders Andersson till tinget och klagade över att Olof Olofsson i Holm hade kallat honom för trollkarl. Det är samma Olof som traditionen tillskriver förmågan att få halmkärvar att flyga. Men nu hade Olof i Holm själv i vredesmod anklagat grannen i Lännäs för trolldom.

När rätten förhörde Olof i Holm berättade denne att han hade fått en

sten av Anders i Lännäs som skulle hjälpa honom att bli frikänd i en annan domstol, i Sollefteå häradsting. Men det visade sig att stenen inte hade haft den önskvärda effekten och att Olof hade förlorat sin tvist. Eftersom stenen inte hade hjälpt honom hade han återbördat den till Anders i Lännäs. Fast återbördar är kanske en förskönande term i sammanhanget. I mitt inre kan jag se stenen fara i hög fart genom luften. Några av nämndemännen var hursomhelst nyfikna och bad att få se den berörda stenen, men Anders i Lännäs menade att det inte var möjligt eftersom han inte hade den kvar. Han hade tydligen tappat bort den under en resa till Nordmaling. Kanske en aning förbryllade över alla underliga uppgifter som kommit fram i målet, frågade nämnden andra närvarande bönder vad de visste om Anders och dessa betygade att det enbart fanns gott att säga om honom. Både Olof och Anders remitterades därefter till prosttinget.

Jag vet inte om meningsskiljaktigheterna mellan de båda finnarna fick några vidare konsekvenser. □

Domböcker på nätet

GENOM ETT initiativ från släktforskare i Gagnef finns nu domböckerna från Gagnef och Österdalarna, samt för vissa perioder även Stora Tuna och Sätters län, drygt 300 volymer, att läsa hos Arkiv-Digital. Det är tack vare AD:s beställningsfotograferingstjänst som domböckerna från år 1631 till 1920 blivit fotograferade. Det äldre domboks materialet omfattar även södra Dalarna.

Domböckerna sträcker sig betydligt längre tillbaka i tiden än det kyrkomaterial som vi släktforskare vanligtvis använder oss av. Den tidens köp, försäljning och in-teckning av jord och övrig egendom samt tvister om dessa avhandlades i häradsrätten. I början av 1700-talet började köp och försäljningar, samt in-teckningar som inte var tvistiga, att brytas ut ur domböckerna och föras i särskilda böcker, det som kallas småprotokoll.

Släkträd

Bördsrätten, förköpsrätten av arvejord för närstående släktingar, var mycket stark. Många tvister om bör-

den härrör från köp som var gjorda flera år tidigare, ibland tiotals år tillbaka i tiden. Kunde den som klagat visa att denne var närmare släkt så upphävdes köpet och gick till den med närmare börd. I det mest extrema fall jag hittat hade det gått 50 år, men där ansåg rätten att den klagande som väntat så länge hade försummat sin möjlighet att återbördja jorden.

Hur man förvärvat sin jord var uppdelad i avlinge- och arvejord. Avlinge-jord var mark som köpts in under ens livstid och hade ett sämre äganderättsligt skydd genom bördsrätt till arvejord. Uppdelningen syns i boupp-teckningarna långt in på 1800-talet.

Dessa tvister har för oss det goda med sig att den klagande i rätten måste redogöra för sitt släktskap. I vissa fall är släkträd med 3–4 generationer bakåt i tiden uppritade.

I mitt fall fick en, som jag trott, olöslig gåta sin förklaring genom ett sådant släkträd. I ett annat domstolsärende som berörde min hemby Arvslindan i Gagnef socken, fanns den saknade länken som gör att det

nu finns en obruten släktlinje från 1548 och byns förste inbyggare Hans Arfvedsson.

Åldringsvård

Den tidens åldringsvård är en annan källa till släktinformation. Den eller de som av ålder inte klarade sig själva gav sig till sytning hos någon släkting. Det skrevs ett kontrakt om vård, mat och kläder till döddagar som nedtecknades i domboken. Hur den gamle var släkt med vårdgivaren framgår alltid.

Geografiska namn

Under 1600-talet och första delen av 1700-talet är det en mycket expansiv period med nyodling av åker och svedjande för mulbete och ängsmark. Det skapade många gånger konflikter mellan byar och mellan grannar som behandlades i rätten. För den hembygdsintresserade finns här värdefull information om geografiska namn och platser.

Under samma tid utvecklades fäbodväsendet starkt. Ansökningar till rätten att få nyanlägga fäbodlar förde med sig

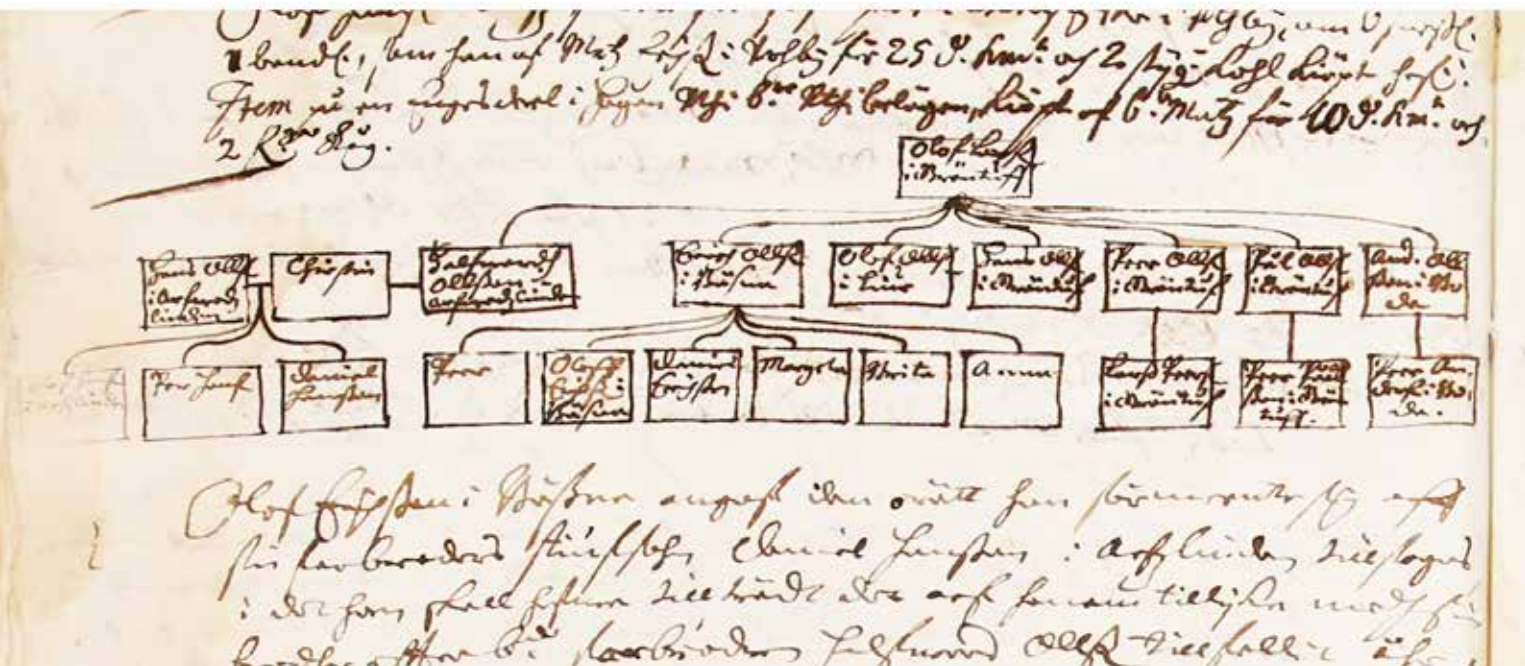

Bild 1. Ett släkträd ur 1671 års dombok för Österdalarne och Gagnefs sockens tingslags häradsrätt, Dalarna.

många tvister med redan befintliga fäbodan som klagade över intrång på deras lötesmarker (betesmarker). Många fall av lötesgränstvister resulterade i att länsman och några nämndemän fick i uppdrag att besöka området och ta fram ett kompromissförslag till nästkommande ting. Även här får vi många geografiska namn på platser.

Träden och kolet

Närheten till Falu koppargruva och dess omätliga behov av skog, endera som virke eller som kol, genomsyrar den tidens vardagsliv för gemene man. Det märks också tydligt i domböckerna. Några belägg för orörda urskogar ges inte utan bristen på skog och framförallt timmerskog framträder tydligt. Det framgår av följande meningar från 1698 års dombok:

”Hans exelens högvälborne herr Baron och Landshövdingen gav sitt samtycke till nämndens begäran att alla trän som här i socknen finnas duglige till vasar, vändstockar och långstockar, den Gagnefs socken äro pliktiga till Kopparbergsgruvan år-

ligen att utgöra, skola eftersökas och med Cronor utmärkas, så att ingen nerfäller något sådant träd.”

Kolning skedde på fasta ställen och på en del historiska kartor är kolplatserna utmärkta. Tvister om intrång på någons kolningsplats var vanliga och måste ha inneburit att ett visst område av skogen omkring en kolningsplats betraktades som tillhörigt vederbörande plats och ägare. Kolningen skedde i mina trakter i äldre tid på socknens gemensamma oskiftade skog. År 1699 delas enligt 1698 års dombok, ”sockneskogarna som av samtliga inbyggarna brukas till kolning och i nästkommande sommar dem emellan efter utlegorne delas skall”, skogen på byskifteslag för att först efter Storskiftet 1816 övergå till enskilt ägande.

Brottmål, sedlighetsbrott och ärekränkingsmål är många gånger mycket detaljerade och omfattande. Att få löpa gatlopp eller att få smaka riset var ett inte ovanligt straff i äldre tider.

I slutet av varje års dombok finns en sammanställning över utdömda böter

i de socknar som domboken omfattar. Den kallas saköreslängd.

Det domboks- och småprotokollmaterial som nu finns tillgängligt på nätet hos Arkiv Digital är följande:

- Hela Dalarnas tingslags häradsrätt, 1544–1619.
- Kopparbergs, Sätters och Näsgårds län samt Österdalarne tingslags häradsrätt, 1623, 1631–1645.
- Österdalarne och Gagnefs sockens tingslags häradsrätt, 1645–1710.
- Kopparbergs-Sätters län/Österdalarne, 1711–1778.
- Sätters län och Österdalarne tingslags häradsrätt, 1779–1815.
- Gagnefs Tingslags Häradsrätt, 1816–1915.
- Leksands och Gagnefs Tingslags Häradsrätt, 1916–1920.

ArkivDigital gav en generös mängd arbete på det digra materialet. Frikostiga bidrag har även erhållits av Gagnefs kommun, Orsa och Älvdalens Besparingskog, Rättviks kommun, Sifferbo jordägare, Åls hembygdsförening, Gagnefs Släktforskarförening samt släktföreningen Olaus Laurentii. □

openRGD – steg 2

Artikeln om openRGD i förra numret handlade om validering och kontroll av en Gedcom-fil. Nu tar vi upp möjligheten att använda ytterligare funktioner i openRGD för att bearbeta två olika Gedcom-filer.

NÄR MAN samarbetar med någon annan släktforskare finns det tillfällen när man skulle vilja jämföra släktdata. Att hitta gemensamma personer och gemensamma släktgrenar kan vara knepigt om man inte har turen att ha ovanliga släktnamn gemensamt.

I openRGD:s matchningsfunktion jämförs personerna i två Gedcom-filer på ett avancerat sätt och resultatet visas i kompletta familjebilder. Med hjälp av färgsättning och olika statusger det en direkt indikering på vilka personer och familjer man har gemensamt. Dessutom får man en tydlig indikering på olikheter i familjerna.

I vilka lägen har man då intresse av att jämföra två släktforskningar med varandra? Det vanligaste är troligen att man av en slump hittat en annan släktforskare på något forum, i Disbytt eller någon annanstans på nätet. Man har hittat en gemensam ana och vill undersöka om det finns fler kopplingar.

Om man har gjort en DNA-analys får man plötsligt massor av släktingar, men det är inte alltid så lätt att komma på hur man är släkt. Men om båda parter har var sin släktdata kan openRGD vara en bra genväg för att hitta kopplingen.

Ett annat exempel, som många gånger ställer till stora problem, är att man tar in uppgifter man hittat på nätet eller via en Gedcom-fil till sin släktdata. Att plocka in den typen av uppgifter direkt i sin släktforskning är något man aldrig bör göra. Man kan få in uppgifter med dålig kvalitet men det allvarligaste är att det kan skapa dubletter som kan bli svåra att få bort.

Här är openRGD ett utmärkt hjälpmedel, dels får man en kvalitetsbedömning av uppgifterna, dels får man en bra bild av hur väl de kompletterar ens uppgifter och hur stor mängd dubletter man riskerar att få.

De tre funktioner som openRGD erbjuder är:

1. Maskinell matchning, man talar bara om vilka som ska matchas och startar funktionen.
2. Manuell matchning, det är här man ser resultatet och det är här man gör en manuell bearbetning.
3. Visa skillnader, där kan man hitta skillnader i uppgifter för de matchade personerna.

Den manuella matchningen kan föranleda en del arbete om man vill fullfölja bearbetningen helt. Det går dock alldeles utmärkt att helt utan bearbetning få en bra snabböversikt genom att bara se resultatet från den maskinella matchningen.

I samband med att Gedcom-filen kontrollerades skapades också en databas som används vid matchningen. Men för att göra en matchning måste man ha tagit in minst två olika Gedcom-filer.

Om man loggat in som guest måste dessa göras direkt efter varandra för att båda ska vara tillgängliga för matchning. Om man bara vill göra en

4. Maskinell Matchning - [Läs mera](#)

Matchning av två databaser innebär att programmet försöker att identifiera personer, som finns i båda databaserna.

Databas att matchas mot

5. Manuell Matchning - [Läs mera](#)

Den maskinella matchningen kan inte med tillräcklig säkerhet matcha alla personer mot varandra, utan linärar tveksamma matchningar till manuell bedömning.

Detaljerad dokumentation (visas i nytt fönster): [Matchinfo.pdf](#)

Databas att matchas mot
<möjliga databas II val>

6. Visa skillnader - [Läs mera](#)

Visar detaljskillnader mellan matchade personer.

RGD Familjelista: kalle_Test -> kalle_Kalle

[Byt till familj](#) || [Byt till person](#) || [Åtgärdslista](#) || [Tillbaks till startsida](#) || [Logga ut](#)

MultiMatch: DB1 ; DB2

Inkludera: Grupper allOK ; allManuell ; allEjOK

Status: rOK ; OK ; Match ; rManuell ; Manuell ; EjOK ; rEjOK ; EjMatch ; FamEjOK

|| Totalt: 0

Sök efter Gedcom ID: i Databas I Sök

Bild 1. De tre valen för att jämföra Gedcom-filer på openRGD:s webbplats.
Bild 2. Startbild för den manuella matchningen.

snabbkontroll fungerar det bra, men vid en mer djupgående bearbetning är det fördelaktigt att ha ett eget konto och lösenord. Det är enkelt för Dis medlemmar att få, det är bara att höra av sig.

Maskinell matchning

Maskinell matchning är enkel, man väljer en av databaserna som databas I, den andra som databas II och sedan klickar man på knappen Matcha. Man skriver inte namnet, programmet talar snällt om vilka databaser man skapat och som kan väljas. Programmet talar också om när det är klart (loggen som visas har ingen funktion i detta läge). Snabbast resultat blir det om man som databas I använder den med minst antal personer. I länken "Läs mera" finns information om man är osäker.

Manuell matchning

Nästa steg är Manuell matchning där man anger samma databas I som tidi-

gare och sedan samma databas II. Har man angivit dessa korrekt dyker startknappen upp. Det är här i den manuella matchningen som informationen från den maskinella matchningen visas. På sidan finns även dokumentet "Matchinfo.pdf" som kan vara lämplig att läsa.

Startbilden innehåller många valmöjligheter, men ganska få behövs för att få en övergripande bild. Man arbetar med familjer eller med personer. När man startar är det familj som är aktiv.

Genom att markera rutan för "Inkludera: Grupper allOK", får man upp familjer som blivit matchade i den maskinella matchningen, se bild 3. Matchade personer är markerade med grön färg. Vid en snabbkontroll är detta det enda som behöver göras.

Manuell bearbetning

Den manuella matchningen går ut på att gå igenom alla de familjer/personer som den maskinella matchningen

hoppat över. I varje bild i den manuella matchningen finns ett antal knappar. En del ger tillgång till fler uppgifter och två knappar accepterar eller avslår en matchning. Första steget är alltid att eliminera eventuella MultiMatch. Multimatch betyder att en och samma familj eller person har fått mer än en träff vid matchningen. Det är därför mest naturligt att dessa kan bearbetas tillsammans för att få bäst översikt.

De många statusvärdena som finns i bilden kan användas i olika sammanhang för selektering men är inget man normalt behöver använda. Det finns också möjlighet till selektering om det rör sig om stora datamängder.

Om man upptäcker felaktigheter kan man i gruppen allOK bryta en maskinell matchning genom knappen "ej OK". I övrigt behöver man inte acceptera de som är riktiga.

Grupp "allManuell" innehåller personer där den maskinella matchningen inte haft tillräckligt underlag

Inkludera: Grupper allOK ; allManuell ; allEjOK

Status: rOK ; OK ; Match ; rManuell ; Manuell ; EjOK ; rEjOK ; EjMatch ; FamEjOK

|| Totalt: 9

Sök efter Gedcom ID: i

#	Status	Ant	Id	Namn	Gift	
1	Match	1	gedcom_F2660	Anders Erik /Ersson/ Mathilda Sofia /Ersson f Andersson	18830811 Källreferens till gruppen Sveriges dödbok 1901-2009 utan källa ovanför	Visa
2	Match	1	gedcom_F2711	Kerstin /Persdotter/	-	Visa
3	Match	1	gedcom_F2711	Kerstin /Persdotter/	-	Visa
4	Match	1	gedcom_F2723	Anders* Peter /Anderson/	1870 Åsker (T)	Visa

Bild 3. Svarsbilden för grupp "allOK" visar en rad för varje familj.

Familj

Roll	Status	Namn/relid	Född	Död	Namn/relid	Född	Död
husb	notMatched	-	-	-	Eric /Jansson/ gedcom_26-13206	1773 *4 Madesjö AI:5, Sidan 466	-
wife	Match	Kerstin /Persdotter/ gedcom_39099	1773 Broås, Stora Maln (D) *4 Östra Vingåker (D) AI:5, Sidan 138	18390316 Norulund, Östra Vingåker (D) *4 Östra Vingåker (D) AI:6, Sidan 223	Stina /Persdotter/ gedcom_26-11909	1773:1226 *4 Madesjö AI:4, Sidan 247	-
Marriage	Match	gedcom_F2711	-	-	gedcom_26-12373	18051113 Madesjö (H) *1 Madesjö CI:8, Sidan 591	-
child	-	-	-	-	Sara Stina /Eriksdotter/ gedcom_26-5038	18070908 Madesjö (H) *4 Madesjö AI:5, Sidan 466	-
child	-	-	-	-	Johanne /Eriksen/ gedcom_26-5053	18131115 Madesjö (H) *4 Madesjö AI:5, Sidan 466	-

Hela familjen OK || || || Familjen _INTE_OK

Bild 5. Felaktigt resultat av den maskinella matchningen.

för att avgöra om personerna matchar eller inte. De är då avsedda att bearbetas manuellt och är gulmarkerade. Man måste först gå igenom de olika familjebilderna och sedan de olika personerna. Man väljer då att med knapparna OK och ejOK markera match eller inte match. De markerade familjerna respektive personerna flyttas då till gruppen alltOK eller alltEjOK. Gruppen alltEjOK bearbetar man normalt inte alls.

När gruppen allManuell är tom både för familj och för person så är den manuella matchningen klar och det verkliga resultatet av jämförelsen definitivt fastställt.

Övriga statusar och funktioner används först när man gör mer avancerade bearbetningar.

Exempel manuell matchning

I svarsbilden för grupp "allOK" visas en rad för varje familj i den fil jag kallat Test, som hade motsvarande

match i min fil Kalle (se bild 3). I huvudet anges hur många familjer totalt som fått träff.

Genom att klicka på "Visa" syns båda familjerna under listningen (se bild 4). Bilden kan vid första anblicken se rörig ut men det är ganska enkelt att direkt se vilket resultat jämförelsen gett. Bilden består av två halvor, till vänster familjen från databas I och till höger familjen från databas II.

De två översta raderna i bilden är makarna, den tredje raden är information om relationen och därefter följande rader representerar barn.

Färgerna grön markerar match, för tveksamma kopplingar är raden gul och de mindre troliga är rödmarkerade. Unika personer i familjen saknar färgmarkering. Denna familj är en av de vi har gemensamt i vår forskning.

Man kan göra fler tolkningar av bilden. Man kan se att jag huvudsakligen har mer information som den andra släktforskaren kan dra nytta av,

till exempel ytterligare fyra barn. Om jag tagit in Gedcom-filen direkt i min forskning hade jag fått in tre dubletter. Alla personer har identiteter som gör att vi kan kommunicera med varandra.

Man måste också vara kritisk till resultatet, för även datorer kan göra fel. I vårt exempel har namn och årtal lurat datorn att koppla ihop två personer trots att de är födda i olika delar av landet (se bild 5).

Mina exempel visar hur man snabbt och utan större manuellt arbete kan få tillräcklig information för att avgöra om det är intressant att göra djupare analyser och jämförelser.

Visa skillnader

Ytterligare en bra funktion i openRGD är "Visa skillnader". Funktionen jämför matchade personer med varandra och visar om det finns skillnader. Det kan mycket väl finnas olika uppgifter, för matchningen är inte någon exakt

Familj

Roll	Status	Namn/refid	Född	Död		Namn/refid	Född	Död
husb	Match	Olof /Andersson/ gedcom_19399	1729 *4 Asker A1:6, Sidan 101	17870421 Tovmlut, Asker (T) *4 Asker A1:6, Sidan 101	View	Olof /Andersson/ gedcom_26-12105	17290718 Asker (T) *1 Asker C:2, Sidan 15	17870421 Asker (T) *2 Asker F:1, Bild 110
wife	Match	Brita /Ersdotter/ gedcom_19400	1731	17870425 Tovmlut, Asker (T) *2 Asker F:1, Bild 110	View	Brita /Ersdotter/ gedcom_26-13238	1731 Länmls (T) *4 Asker A1:5, Sidan 88	17870425 Asker (T) *2 Asker F:1, Bild 110
Marringe	Match	gedcom_F2825				gedcom_26-4473		
child					View	Anders /Olsson/ gedcom_26-2679	17580923 *4 Asker A1:6, Sidan 101	
child					View	Eric /Olsson/ gedcom_26-13591	17600310 Asker (T) *1 Asker C:2, Sidan 159	18140117 Asker (T) *1 Asker F:2, Sidan 46
child	Match	Olof /Olsson/ gedcom_19397	17630701 Tovmlut, Asker (T) *4 Asker A1:6, Sidan 101		View	Olof /Olsson/ gedcom_26-396	17630901 *4 Asker A1:5, Sidan 88	
child					View	Catharina /Obsdatter/ gedcom_26-13650	17670209 Asker (T) *1 Asker C:2, Sidan 225	17780603 Asker (T) *2 Asker F:1, Bild 90
child					View	Pär /Olsson/ gedcom_26-2815	17690302 *4 Asker A1:6, Sidan 101	

Bild 4. Genom att klicka "Visa" i svarsbilden för grupp "allOK" visas båda familjerna från de olika filerna.

jämförelse. Personerna som har olika födelseplats eller datum bör kollas extra noga. Det kan både vara fel i matchningen eller i släktforskningen. Olika namn kan ge indikation på felstavningar.

Avser man att gå vidare med bearbetningen är den första åtgärden att gå igenom listorna från indatavalideringen. Att kontrollera och eventuellt rätta i sina data så långt det är möjligt och därefter skapa nya Gedcom-filer. Viktigt för kvaliteten på matchningen är att det inte finns dubletter och att alla personer har rätt kön. Även att församlingarna för född, död och vigd kunnat identifieras som församlingar eller länder. Detta är inte lika viktigt men det påverkar också matchningskvaliteten.

Fler funktioner

Efter genomförd matchning går det att ta ut resultatet i en xlsx- eller en csv-fil. Det underlättar betydligt kommunikationen mellan de båda

släktforskarna. Vill man slå samman de båda Gedcom-filerna till en gemensam fil så finns det en funktion i openRGD även för detta. Vid en korrekt matchning görs sammanslagningen utan att dubletter skapas. En ny Gedcom-fil kan därefter skapas med alla unika data. För att fullfölja matchningen krävs dock manuellt arbete. Beroende på hur mycket som är gemensamt blir också mängden manuellt arbete mindre eller större.

Övning ger färdighet

Det är inte lätt att göra en beskrivning som täcker allt. Det bästa sättet är att börja jobba med två mindre Gedcom-filer som har några gemensamma uppgifter och praktiskt prova sig fram. Att steg för steg lära sig förstå de olika momenten.

När programmen skapades utfördes mängder av tester för att få ett logiskt arbetsflöde och mycket funktionalitet komprimerat i tydliga och lätthante-

rade bilder. Om det krävs mycket eller lite arbete beror på typen och mängden data, inte på programmets komplexitet.

Prova på och testa! Man behöver aldrig vara rädd att förstöra något, det går alltid att börja från början igen. När man har ett eget konto sköter man själv borttagning av databaser man inte längre använder. Långt ner på sidan finns en länk till de databaser man skapat. Där kan man ta bort de som inte längre används aktivt. □

MER INFORMATION

Det finns en länk till openRGD på Dis webbplats: www.dis.se/openrgd.

Släktforskardagarna

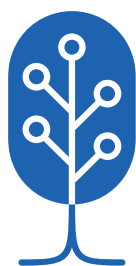
Halmstad Arena
26-27 augusti 2017

Sveriges största
släktforskarmässa för både
nybörjare och erfarna

- Cirka 100 utställare
- Över 30 föredrag
- Förboka gärna biljetter

Välkommen!

SFD2017.se

Dis på Släktforskardagarna

Besök oss på Släktforskardagarna i Halmstad!

Vi finns i hall A, monter 168, så stanna till hos oss på väg till fikarasten.
I montern presenterar vi vår förening och våra produkter.

DISBYT

Har du tänkt på att Disbyt kan användas vid DNA-forskning? "Nästan alla personer som jag delar DNA med hos Family Tree DNA är okända för mig. Att hitta gemensamma anor är ett gigantiskt pussel men det underlättar om båda har skickat in sin släktforskning till Disbyt." skrev Charlotte Börjesson i förra numret av Diskulogen.

DISGEN

Disgen är vårt äldsta verktyg. Men det är ett modernt släktforskningsprogram som är till god hjälp i din släktforskning. Vi kommer att presentera årets nyheter tillsammans med andra möjligheter för både nybörjare och mer erfarna.

HISTORISKA KARTOR

Historiska kartor är vårt yngsta verktyg. De passar både kartintresserade och de som vill integrera kartan med sin släktforskning. Med över 20 kartvolymerna täcker vi många olika geografiska områden och tidsperioder. Följ släktens flyttningar med hjälp av Disgen och Google Earth.

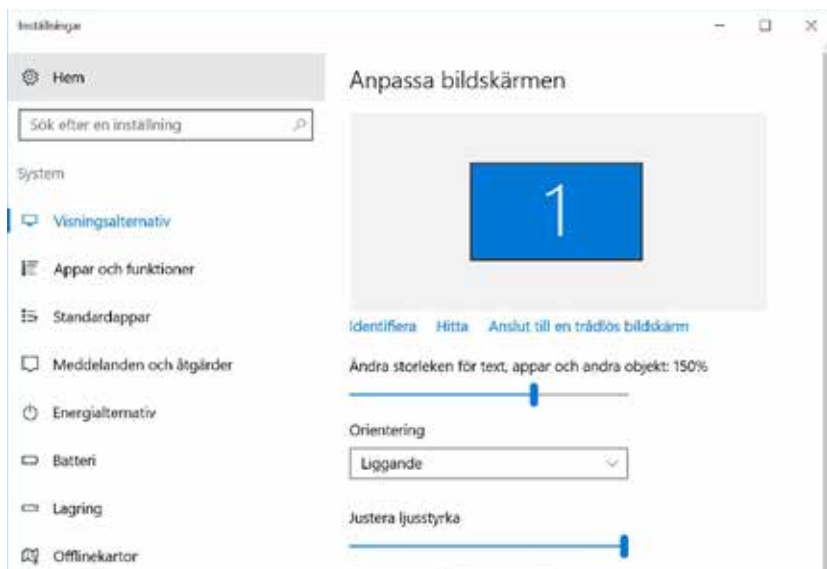

Bild 1. Högerklicka på skrivbordet för att hitta skärminställningar i Microsoft Windows.

Större text på skärmen

PÅ **DAGENS** nya bildskärmar med hög upplösning kan det ibland vara svårt att läsa texten. En möjlighet är då att välja en lägre upplösning på skärmen, men det finns också ett annat enkelt sätt att öka teckenstorleken – utan att ändra upplösningen. Det är att använda Windows egen inbyggda förstoring, vilket de kallar DPI-skalning. Fördelen med den är att ändringen slår igenom på alla applikationer du använder.

På många datorer som säljs idag med högupplösta skärmar är DPI-skalning inlagd som standard, till exempel 125% eller 150%. Det brukar då kallas för rekommenderad förstoring. På samma sätt har man även valt en rekommenderad skärmupplösning, som ofta är den största möjliga, till exempel 1920 x 1080.

Hur gör man?

På Dis webbplats beskrivs steg-för-steg, med bilder, hur man gör för att ställa in DPI-skalning i Windows 10, Windows 8 respektive Windows 7.

En mycket kortfattad beskrivning är att högerklicka på skrivbordet och

välja bildskärmsinställningar, förstoring ("Ändra storleken för ...") samt logga ut och logga in igen. Du måste välja att logga ut/logga in även om du inte har något lösenord på din dator.

Andra möjligheter

De olika programmen du använder på din dator kan även ha egna funktioner för att göra texter, bilder och andra objekt större eller mindre. Det finns till exempel i webbläsare, ordbehandlingsprogram och bildbehandlingsprogram.

I Disgen 2016 finns möjligheten ändra textstorleken under Verktyg > Inställningar > Utseende > Familjeöversikt – välj rutan "Stil". Men det påverkar endast textstorleken på det som registreras, inte i menyer och ledtexter. Ändringen gäller för familjeöversikten och till viss del även för person- och relationsöversikterna. Du kan även ändra teckensnittet på de an- eller stamtavlor som byggs på skärmen. □

Läs mer på Dis webbplats:
www.dis.se/dpi-skalning.

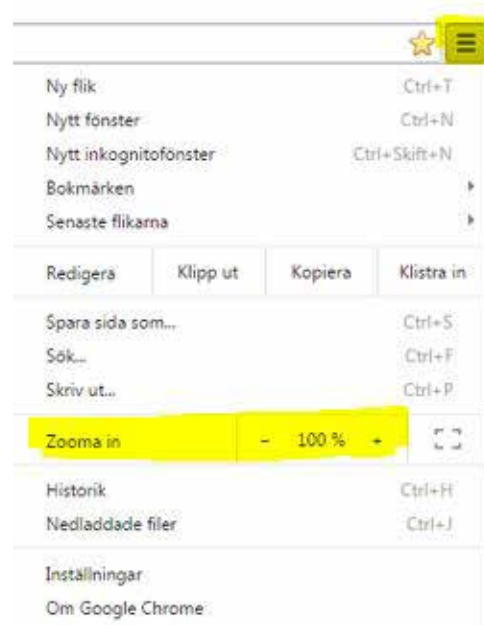

Bild 2. I Google Chrome kan man ändra textstorleken genom att klicka på "Mer" uppe i högra hörnet och zoomreglaget vid "Zooma in".

Dis på Kartdagarna

Kartografiska Sällskapet arrangerar varje år Kartdagarna – den största nordiska konferensen och mässan inom geodata. Det tre dagar långa arrangemanget hölls i år på Conventum i Örebro den 28–30 mars. Ett fyrtiotal utställare medverkade, däribland Föreningen Dis.

DIS KARTGRUPP, representerad av Karl-Ingvar Ångström, Tor-Leif Björklund och Björn Johansson, delade monterplats med arrangören Kartografiska Sällskapet och branschorganisationen ULI GeoForum. Monterns strategiska placering vid ett av kaffeborden medförde att många av de cirka 700 konferensdeltagarna inte kunde undgå att passera Dis monter. En del var redan släktforskare och några också Dismedlemmar.

I den stora monterhallens mitt fanns förstas Lantmäteriet som en huvudsponsorerna.

Vid Kartografiska Sällskapets årsmöte fick Karl-Ingvar tillfälle att framföra vårt varma tack för den generösa monterplatsen med en Diskasse innehållande 2016 års nummer av Diskulogen och löfte om fortsatt distribution.

I föredragsspåret med tema historisk kartografi presenterade Karl-

Ingvar och Björn dagsläget för Dis kartproduktion och vad som döljer sig i kartfunktionen hos Disgen 2016. Det blev sedan också tid att följa några övriga föredrag utan att lämna vår monter obebod.

Ett av de många föredragen behandlade TORA, ett system för registrering av koordinater för historiska orter och tillhörande dokument. Detta kan kanske vara något att tillämpa även för Dis. Vad som kanske saknas i positionsangivelserna är aktuell yta för referenserna, inte bara punkterna i sig.

Virtual Reality, Augmented Reality och Mixed Reality är termer som blir allt hetare. Genom att kombinera datorgenererad information med en verklig bildvy skapas nya möjligheter att kombinera konstgjord och verklig lägesinformation. Kanske kommer vi en vacker dag att få se våra gamla släktingar promenera på den numera igenvuxna gårdsplanen.

Även kombinationer av kartor och annan temainformation i form av Story Maps erbjuds av de stora inom kartområdet. Men här kan vi konstatera att även Disgen är en bra bit på väg med sin Google-export. Vad som fattas i stort är väl att också få ljud- och filmkomponenterna synliga i Disgens dialoger och speciellt i våra släktresor på Google Earth.

Kartdagarna är alltid en mötesplats full med inspiration och tankeutbyten. Så även i år. Genom vår dialog med Kartografiska Sällskapet har vi hittat en samarbetsform som vi hoppas kunna vidareutveckla kommande år. 2018 kommer nämligen Kartdagarna att förläggas till Linköping – Dis födelseort. Bara detta blir en extra sporre för det vidare kartarbetet inom Dis. □

Mindmapping

Ta din forskning till en annan nivå med hjälp av mindmaps – tankekartor. De kan hjälpa dig att få en överblick och se andra möjliga lösningar till ditt släktforskningsproblem.

DET FINNS väldigt många olika datorprogram för att skapa tankekartor. En del är väldigt enkla och andra har många avancerade funktioner. En del program är gratis och en del kostar flera tusen kronor. Man kan naturligtvis välja att använda enbart papper och penna men det går mycket snabbare och blir finare resultat om man använder ett program. Dessutom finns det möjlighet att samarbeta online om man använder ett program.

Nya lösningar

Psykologen Tony Buzan anses vara den moderna mindmappingens fader. Han menar att tankekartor fungerar så bra, särskilt i skolmiljö, eftersom de är upplagda på samma sätt som hjärnan fungerar och därför ger mer utrymme för kreativitet tänkande. I tankekartor kan man organisera, strukturera och analysera information visuellt vilket ofta genererar nya tankar och idéer.

Tankekartor passar ypperligt vid brainstorming för att till exempel komma på lösningar till genealogiska problem. Man kan anteckna alla tankar och idéer för att sedan enkelt sortera och gruppera informationen för vidare analys. Med hjälp av en tankekarta kan man även enkelt hålla koll på att man har använt alla tillgängliga

källor och analyserat informationen på ett tillfredsställande sätt.

Man börjar alltid med en ruta, en så kallad nod, i centrum av papperet eller skärmen. Därifrån dras linjer till andra rutor som hör ihop på något sätt. En tankekarta är ett flexibelt verktyg som kan göras enkelt eller komplicerat. Det viktigaste är att skapa tankekartor som passar ens sätt att tänka på. Grunden är dock att endast använda korta fraser eller nyckelord, mycket färg samt bilder och illustrationer. Ofta börjar man med en tankekarta som sedan växer så mycket att man bör dela den i flera, mer lätthanterliga, tankekartor.

I centrumnoden antecknas huvudfrågan. Bäst blir det om man undviker en alltför bred fråga, som att hitta all information om en ana, och istället koncentrerar sig på en fråga, som vem som är pappa till en person eller var en ana föddes. Det är bra att även ha en bild att fokusera på, helst på personen i fråga.

Organisera och planera

Det är lättare att hålla sig på rätt spår och prioritera tiden bra om man till exempel använder en forskningslogg och skriver en forskningsplan. Då en logg i tabellform inte passar alla kan man istället välja att skapa en tankekarta med motsvarande

information. I tankekartan kan man enkelt samla och sortera forskningsanteckningar och tankar, hålla reda på sina forskningsresultat, planera framtida forskning och skapa att-göra-listor. Man får god hjälp med var man ska börja forska nästa gång då tankekartan ger en visuell överblick över forskningen.

Man kan även visa hur bevis passar eller inte passar genom att till exempel markera data som passar i grönt och det som inte passar i rött. Negativa bevis är ju också värdefulla men kan lätt glömmas bort. Det är viktigt att anteckna denna information så att man inte gör om samma sökningar och letar i samma källor när man återkommer till problemet senare.

Undersöka närstående

Tankekartor ger en mycket god överblick och underlättar klusterstudier, då man undersöker familjen, grannar och bekanta (till exempel kollegor och vittnen i olika dokument). Klusterstudier ger en bättre och komplettere bild av en anas liv. Man kan till exempel samla alla grannar i ett specifikt område i en tankekarta för att lättare se olika kopplingar.

Sammanfoga information

En del menar att tankekartor kommer bäst till sin rätt vid användning

för analys av ostrukturerad data. Genom att sammanfoga information från flera olika källor kan man dra nya slutsatser om till exempel släktskap och identiteter som inte uttryckligen står i något enskilt dokument. Tankekartans visuella överblick av insamlad information är en god hjälp i analysarbetet och vid korrelation av data.

Svårlösta problem

Tankekartor är särskilt användbara för att hjälpa till att lösa släktforskningsproblem som känns olösbare. När man till exempel har motstridiga data eller saknar data på grund av att direkta källor saknas kan en tankekarta hjälpa till att se på problemet med nya ögon. Motstridiga uppgifter kanske beror på att man i själva verket följt flera olika personer med samma namn, något som kan vara lättare att konstatera då man samlat uppgifterna i en tankekarta.

Skriva en släkthistoria

En tankekarta kan vara en mycket bra grund när man ska skriva en släkthistoria. Tankekartan ger en bra överblick samtidigt som den innehåller många detaljer. Författare använder sig ibland av mindmapping för att bygga upp ett skelett att basera sin historia på.

En tankekarta kan användas för att summera en anas hela liv. Om man har lagt ner lite tid och anammat uppmaningen att använda bilder och färg i tankekartan kan det till och med bli en fin tavla att hänga på väggen. Det blir en fin sammanfattning av släktforskningsresultaten.

Man kan även välja att använda ett mindmappingprogram för att fixa till ett släkträd som ser ut precis som man vill ha det. Du kan till exempel skapa ett släkträd som endast visar vissa anor och ättlingar samt deras respektive kopplingar till olika granar eller yrken. Det finns till och med några mindmappingprogram som kan importera Gedcom-filer så att man inte behöver skriva in all personinformation manuellt.

Program

Mindmappingprogrammen iMindQ, iMindMap, MindJet, Scapple och SimpleMind kostar en slant men kan testas gratis i en till fyra veckor. XMind, Coggle, iMindQ och Popplet har alla gratisversioner av sina betalprogram. Några gratisversioner begränsas bara i antal tankekartor man kan spara men inte i funktionalitet. Freeplane (se bild 2) och Freemind är enbart gratisprogram. En del program körs endast online, andra en-

dast lokalt på din dator och för vissa kan man välja hur man vill jobba. Det kan ta en liten stund att komma igång med programmen, men när man väl har lärt sig några kortkommandon och förstått hur programmen fungerar går det snabbt och lätt att lägga in information.

Ett mindmappingprogram som är mycket enkelt att börja använda är Popplet (se bild 1). Man går in på webbplatsen och kan genast börja testa hur man skapar en tankekarta. Det finns inte så många valmöjligheter i programmet vilket gör det snabbarbetat. I en ruta kan man skriva text, lägga in en bild, rita på fri hand samt ändra ramfärg.

På nästa sida finns exempel från mindmappingprogrammen Popplet och Freeplane. På sidan 9 finns en tankekarta skapad med MindJet. ▣

LÄNKAR

XMind: www.xmind.net
Coggle: www.coggle.it
Popplet: www.popplet.com
Freeplane www.freeplane.org
FreeMind: www.freemind.sourceforge.net
iMindQ: www.imindq.com
MindJet: www.mindjet.com
Scapple:
www.literatureandlatte.com/scapple
SimpleMind: www.simpleapps.eu/simplemind
iMindMap: www.imindmap.com

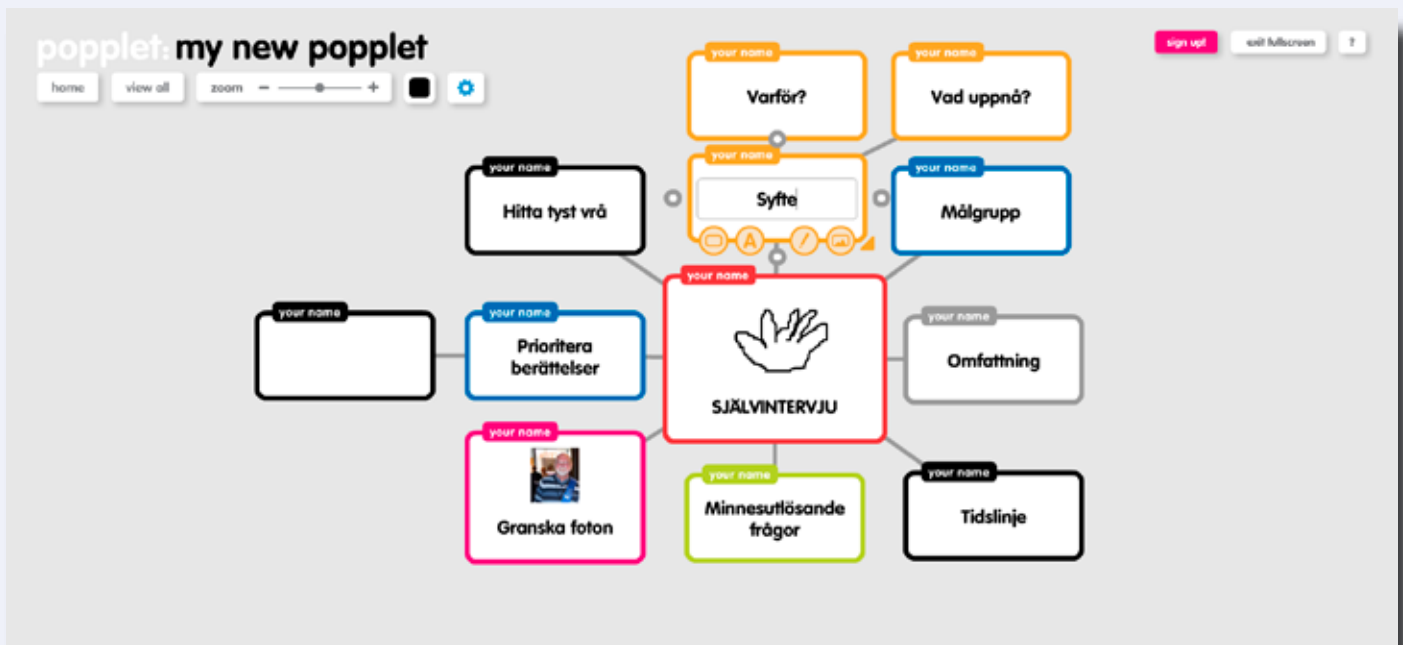

Bild 1. Skapa en tankekarta online med mindmappingprogrammet Popplet.

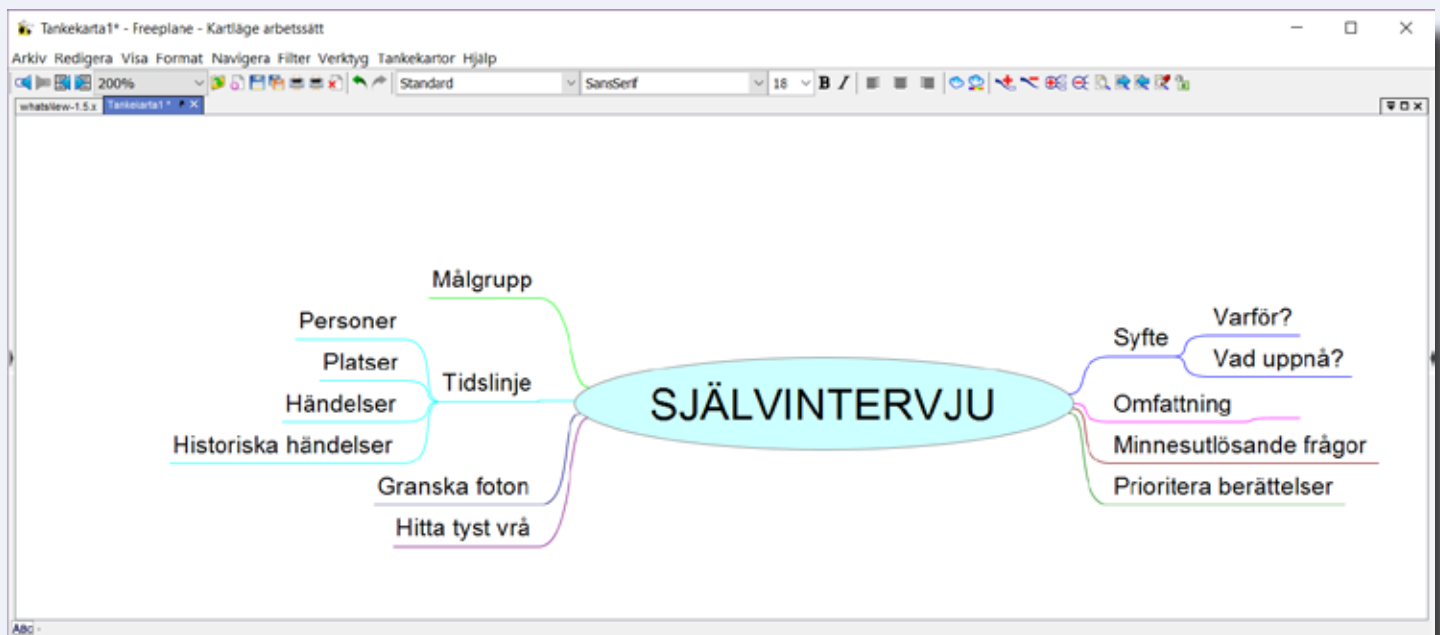

Bild 2. Tankekarta i mindmappingprogrammet Freeplane.

Fel i ArkivDigitals register? Nu är det enkelt att rätta!

Nyligen presenterade ArkivDigital flera nya personregister, *Sveriges befolkning 1950 och 1960* samt *Befolkningen i Sverige 1880–1920*. Tillsammans innehåller de flera miljarder tecken. Så att ett och annat blivit fel är kanske inte så konstigt. Och nu kan du enkelt rätta felaktigheter som du påträffar.

Edvard Rimon, född 1905-08-20 - Befolkningen i Sverige 1880-1920

Sök Rätta Genväg

Förnamn	Edvard Rimon
Födelsedatum	1905-08-20
Födelseplats	Jonstorp
Födelseförsamling (normerat)	Jonstorp, Malmöhus län
Relation/Titel	Son
Boendeförsamling	Helsingborgs stadsförsamling
Plats	Minerva
Tidsperiod	1900 - 1900

Länkar

Källa: Helsingborgs stadsförsamling (Manusl. A11a:35 (1900-1900) Bild 1450 / Sida 5735)

Födelsebok: Jonstorp C1.7 (1895-1935)

Samma hushåll

Justina Jönsson Wester

Ruben Vilhelm

Edvard Rimon

Genväg r5.p57040707

Knappen »Rätta» hittar du ovanför själva registerposten (inringad med rött). Klicka på den och du får ett formulär där du gör ändringen och klickar »Skicka in». Det tar inte många sekunder.

Av Håkan Skogsjö

Rimon kan man väl inte heta? Knappast.

Men så kallas en gosse i ArkivDigitals register *Befolkningen i Sverige 1880–1920*.

En koll i födelsebok och andra källor visar att han hette Simon, precis som förmodat, men att prästen i kyrkboken faktiskt skrivit namnet så konstigt att det kan felläsas som Rimon. Så i detta fall ska ingen skugga falla på den som gjort registret.

Nu kan du som användare enkelt rätta den felaktiga uppgiften genom att klicka på Rätta-knappen som finns i registerposten.

Gör sedan ändring-

en i formuläret och klicka på den gröna knappen »Skicka in». Inom några dagar är ändringen gjord i registret.

Men tänk på att registret ska återspegla vad källan säger även när källan har fel. Så om en person är noterad som Lundberg i kyrkboken fast han rätteligen hette Lundgren, ska det stå Lundberg i registret.

Snart hoppas ArkivDigital komma med en mer utvecklad rättningssfunktion, som gör det möjligt att också hantera rättelser som gäller felaktigheter i källorna.

Årets nyheter hos ArkivDigital

Nu kan äldre mantalslängder från Älvsborgs län läsas i ArkivDigital. Här ses längden från Seglora socken år 1650.

Redan har mycket nytt tillkommit hos ArkivDigital under 2017: Kyrkböcker, bouppteckningar, mantalslängder och sjömanshusarkiv.

Över 3000 nya arkivvolymerna har redan tillkommit i ArkivDigital i år. Här presenteras de viktigaste nyheterna.

Moderna kyrkböcker: Fler-talet kyrkböcker vars sekretess gick ut den 31 dec 2016 finns nu tillgängliga. Det gäller församlingsböcker, födelseböcker och dödböcker med slutår 1946 under förutsättning att de inte innehåller retroaktivt införda känsliga uppgifter (särskilt van-

ligt i födelseböckerna). Utöver detta har vi även publicerat flyttningslängder och vigselböcker med startår 1946 (men med slutår senast 1980).

SCB-utdrag för 1946: På grund av sekretessreglerna kan ArkivDigital inte alltid fotografera födelse-, vigsel- och dödböcker i original ända till år 1946. Då kan SCB-utdragen ofta vara en bra ersättning. I början av mars publicerade vi SCB-utdragen för

år 1946. Sedan tidigare finns åren 1925–45 tillgängliga. Du hittar dem genom att skriva »scb» i sökrutan för arkivbildare. Tyvärr är SCB-utdragen ganska svåra att orientera sig i, men vi hoppas snart kunna lösa detta.

Bouppteckningar: Fotografering av bouppteckningar från perioden 1931–60 pågår. Hur långt vi har kommit varierar från län till län.

Riksarkivets exemplar av mantalslängder: ArkivDigital har tidigare fotograferat de mantalslängder som förvaras vid landsarkiven fram till 1820. Ibland finns dessvärre luckor. Som tur är upprättades mantalslängderna i flera exemplar. Vi arbetar för närvarande med att fylla luckorna genom att fotografera de mantalslängder som finns på Riksarkivet och ingår i arkivbildaren *Mantalslängder 1642–1820*. Under början av 2017 har vi framför allt publicerat mantalslängder från Älvsborgs län.

Sjömanshus: Sedan en längre tid tillbaka finns handlingar från många sjömanshus tillgängliga i ArkivDigital. De norrländska sjömanshusen har dock saknats helt, men nu har det börjat bli ändring på det. Vi har börjat lägga ut handlingar från sjömanshuset i Haparanda, och framöver kommer handlingar från fler norrländska sjömanshus.

Insändare

Efterlysning Mathilde C

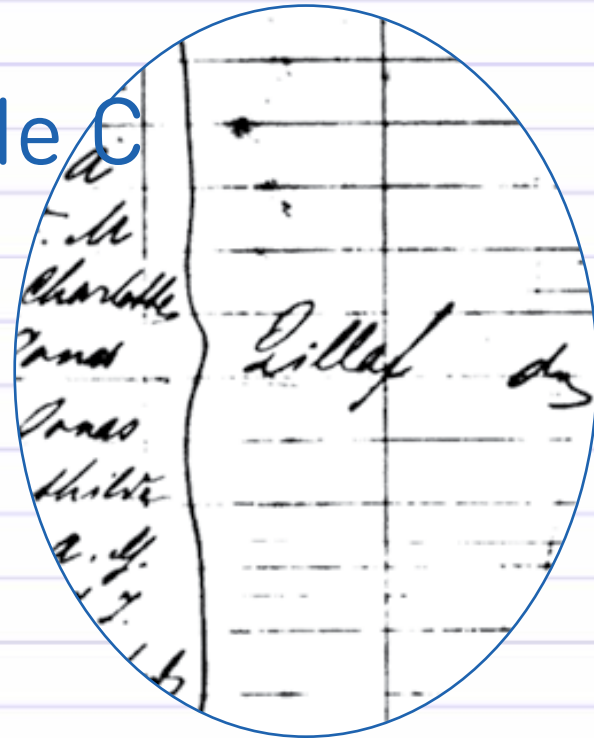
Den 7 juli 1866 avgick Allemania från Hamburg med ankomst New York 21(?) juli. Ombord fanns Mathilde Carlsson 19 år och Jonas Carlsson 25 år (hennes bror?).

På passagerarlistan finns ytterligare 10 svenskar som anges komma från samma ort. Hos Ancestry har orten tytts som "Lillaf"??

Ett konstaterat blindspår är Gillhof/Gillhov i Hackås då det är en felöversättning i Ancestry/Emigranten Populär.

Kan någon av Diskulogens läsare hjälpa mig att tyda ortnamnet?

HANS-ERIK ALMBO
MEDLEM 41818

Insändare

Disgen Light

DISGEN HAR under många år utgjort det mest attraktiva programmet när det gäller att lagra och hantera släktforskningsinformation. Jag har där kunnat samla den information jag letat upp om min familjs anor. Det har blivit ett digert material som omfattar flera tusen personer och deras historia. Jag har också ofta rekommenderat Disgen till min omgivning.

Att vidareutveckla Disgen och göra det användbart i nuvarande och kommande operativsystem är givetvis ett måste för Disgens överlevnad.

Jag har dock under de senaste åren blivit mer och mer tveksam till den utveckling som sker och som kan äventyra den grundläggande goda basen i Disgen. Är det verkligen så att alla nya funktioner är intressanta för den breda användarskaran? Jag

har naturligtvis inte svaret på detta. Jag kan bara undra om det är så att Disgen blivit mer och mer styrt av IT-ambitioner? Jag har med acceptabelt IT-kunnande avstått att använda mer än det grundläggande i Disgen efter att ha testat tillkommande funktioner och ansett dem för komplexa samt även förlorat till exempel foton vid de återkommande uppdateringarna.

Jag upplever att allt fler i stället för Disgen väljer mer lätthanterliga program. En fråga jag ställt mig själv är, att om jag skulle börja om idag, skulle jag då välja Disgen? Jag erkänner att jag skulle vara tveksam till detta. Jag skulle antagligen bli avskräckt av komplexiteten och de nu uppenbara problem som kan vara ett resultat av en kombination av ett feltolkat behov och av en överambition av IT-tillämpning.

Det kanske vore på sin plats att ta pulsen på Disgen-användarna och få en uppfattning om vad som önskas och framför allt få en statistik över vilka delar av programmet som utnyttjas.

Disgen får inte bli ett system för den mindre klick släktforskare som önskar få med allt på högsta möjliga IT-nivå. Eller är det kanske så att det finns utrymme för två versioner, ett Disgen Bas och ett Disgen Plus?

Alla Dis-medlemmar är säkert överens om att vi önskar ett fortsatt attraktivt Disgen som passar alla och som inte riskerar att haverera på grund av överambitioner i utvecklingsarbetet.

KENNETH BLOM
MEDLEM 17567

Fortsätt diskussionen på Dis Forum, <https://forum.dis.se/vb> > Disgen 2016 > Framtida utveckling av Disgen > Disgen Light.

Medlemsbutiken

DISGEN 2016

Nytt program 750 kr
Uppgradering 300 kr

Vill man köpa en uppdatering för 300 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap måste man betala 750 kr för att uppdatera sig. Specialpris 150 kr om du köpt Disgen 8.2 under perioden 1 april 2015 till 30 juni 2015. Du får Disgen 2016 gratis om du köpte Disgen 8.2 efter 1 juli 2015.

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 30 kr/nr.

Medlemmar kan beställa från Dis via webbshoppen på shop.dis.se.

Vid frågor ring Dis kansli på telefon 013-149043.

Porto tillkommer på angivna priser.

I webbshoppen kan du läsa mer om de olika produkterna!

SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS HANDBÖCKER

2. Fader okänd 220 kr
(Elisabeth Reuterswärd)
3. Släktforska med kartor 220 kr
(K-I Ångström & Björn Johansson)
4. Soldatforska! 230 kr
(Lars Ericson Wolke)
5. Smedforska! 220 kr
(Ulf Berggren)
6. Vägen till dina rötter 215 kr
(Ewa Nilsson)
7. Anor från landsvägen 225 kr
(Bo Lindwall)
8. Mantalsforska 230 kr
(Magnus Bäckmark)
9. Släktforska med DNA 220 kr
(Peter Sjölund)
10. Domstolsforska 215 kr
(Claes Westling)
11. Källkritik och källhänvisningar (Michael Lundholm) 230 kr
12. Samiska rötter 220 kr
13. Vallonska rötter 230 kr
14. Vad står det? 225 kr
(Ulf Berggren & Elisabeth Thorsell)
15. Emigrantforska på nätet 230 kr
(Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)

ANDRA BÖCKER

- Släktforskares lilla faktabok 60 kr
- Släktforskares lilla faktabok 2 60 kr
- Släktforskning – vägen till din egen historia (Elisabeth Thorsell) 100 kr **REA!**

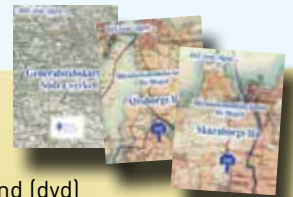
KARTOR OCH DATABASER

	kr/st
• Begravda i Sverige, version 2 (dvd)	500 kr
• Generalstabskarta Södra Verket (usb)	595 kr
• Häradsekonomisk karta Sverige (dvd)	250 kr
• Rotemannen 2 (dvd)	380 kr
• Svenska ortnamn (dvd)	200 kr
• Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970 eller 1990 (dvd)	500 kr
• Sveriges befolkning 1910 (dvd)	530 kr
• Sveriges dödbok 1901–2013 (dvd/usb)	
- dvd	495 kr
- usb	545 kr
• Sveriges historiska stadskartor (dvd)	250 kr

KARTOR TILL DISGEN

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Hallands län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Malmöhus län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Kristianstad län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Norrbottens län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Älvsborgs län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Skaraborgs län (usb)
- Sockenkartan Västernorrlands län (usb)

Pris: 250 kr per dvd-skiva. 300 kr per usb.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Max Forsén i Finland slutat (efter 6 år) som Disgen-fadder. Tack för din insats! Nya Disgen-faddrar är Curth Svedberg i Rognäs och Peter Tilly i Linköping.

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Sverige

Disgen/pc Sverige		Fadderlista i postnummerordning		
Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	0708-270131dag		hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	0705-116317		pghome57@gmail.com
Torgny Larsson	Malmö			t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	040-232373		carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060		l.re@telia.com
Benny Olsson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Bo Lundgren	Sölvesborg	0735-288825		bo@elmedia.se
Arne Sörlöv	Tvinge	0721-505333		arne@sorlov.com
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		1338-sek@telia.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075		hansnyman@telia.com
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Margareta Edqvist	Nässjö			margareta.edqvist@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	013-21 90 50	0703-66 00 03	peter.tilly@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Hemse	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cou@tele2.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson@gavlenet.se
Staffan Bodén	Gnarps	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orrremo	Frösön	070-5281816		bodil.orrremo@gmail.com
Arne Bixo	Fränsta			arne.bixo.dis@telia.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Rognäs	0911-240498	070-6619907	curth.svedberg@telia.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Henrik Mangs Vasa +358-500268361kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre Halden +47-69176169 keh.disgen@gmail.com

Alf Christophersen Songe +47-37164209 alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Ulrica Landmark	Enebyberg	070-6655460		ulrica.landmark@gmail.com
Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	unahans@telia.com
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-77572	073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060		l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Borås	033-150036		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@comhem.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Ragnar Dyrland-Kristiansen	Bjärred	070-6800992		dyrlund@telia.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	--	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping			013-104 204	dis_arkiv@dis.se
---	--	--	-------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.z.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-21225,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson,

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Mats O Jansson

Månadsvägen 22 lgh 1201,
177 42 Järfälla, 08-58084137,
maja@cntw.com

Josefine Nilson

Brunstorpsvägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 036-145450,
josefine@mingenealogi.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 289 42 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@klev.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
(0510-27093kv),
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Sammankallande: **Kjell Croné,**
valberedning2017@dis.se

Dela med dig av din kunskap!

Visste du att "krämare" betyder köpman och att "fläcktyfus" orsakas av en bakterie som överförs av klädlöss?

Dela med dig av ditt vetande i smått och stort och bidra till att göra Wiki-Rötter till det viktigaste uppslagsverket för såväl nybörjare som veteraner.

Gå in på wiki.genealogi.se. Under rubriken "Skriv artiklar" (på förstasidan) finns en introduktion till hur man lämnar in sitt bidrag.

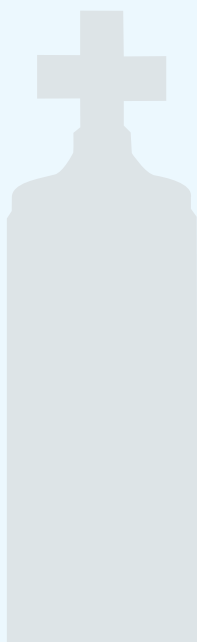
Var med och gör Wiki-Rötter till en verkligt interaktiv encyklopedi för oss släktforskare!

wiki.genealogi.se

Sveriges Släktforskarförbund • Anderstorpsvägen 16 • 171 54 Solna
Tel 08-440 75 50 • Fax 08-695 08 24 • info@genealogi.se • www.genealogi.se

Avlidna Dis-medlemmar

35	Sture Bjelkåker, Linköping	23679	Börje Grahn, Bjärred
134	Claes Wenell, Malmö	23805	Edor Andersson, Järfälla
3126	Holger S. Grönberg, Stockholm	26527	Torsten Borgström, Enköping
4237	Lennart Fallberg, Molkom	26827	Arne Månsson, Ronneby
5090	Maj-Britt Karlson, Katrineholm	26894	Hans Lindmark, Kiruna
7028	Anders Schwartz, Stockholm	27642	Katarina Eriksson, Storvik
7069	Carl-Erik Bernlöf, Särö	28027	Sune T Rehn, Sundbyberg
7801	Vivan Almqvist, Vejbystrand	38280	Larry Lundahl, Lund
8048	Sven Ottosson, Linköping	38294	Gert Nilsson, Malmö
9999	Henning Burvall, Tullinge	40233	Björn Andersson, Strängnäs
10227	Bengt Andersson, Västerås	41780	Björn Sahlén, Stockholm
11182	Sigvard Lundell, Karlskoga	42604	Sven Emil Larsson, Ängelholm
11432	Sten Kumlin, Huddinge	43960	Lars Kaunitz, Stockholm
11918	Dagfinn U Larsen, Råde	44938	Barbro Balder, Bollebygd
12466	Jan Andersson, Jönköping	44945	Bodil Johansson, Svalöv
12689	Leif Ronström, Ludvika	46162	Gösta Hallgren, Malmö
12774	Curt Davidson, Farsta	46951	Remi Ridderheim, Djursholm
13111	Ulla Thornberg, Kungälv	49081	Kerstin Lundsten, Knivsta
14308	Christina Grundel-Carlsson, Norrköping	49397	Marianne Lindau, Mölnlycke
17334	Inga-Lill Meijer, Sorunda	51800	Maj Sjögren, Alingsås
19663	Anders Wågstrand, Eskilstuna	52671	Ulf Berg, Uppsala
21638	Kjell Svensson, Kristianstad	54440	Gösta Hedlund, Umeå
23303	Michael Lind, Tranås		

Regionföreningarna

NORD

c/o Andersson, Hamnplan 12A,
941 61 Piteå
070-2525368
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Christian Andersson

Dis-Nord bildades den 23 oktober 2004 och omfattar de två nordligaste länen, Norrbotten och Västerbotten, som till arealen är omkring en tredjedel av Sverige. Initiativtagare till bildandet av föreningen var Folke Aili, Skellefteå.

Då var Dis-Nords årsmöte avklarat. Det hölls i Umeå den 8 april. Utöver sedvanliga mötesförhandlingar valdes Christian Andersson till ny ordförande efter Anna Linder. Övriga i styrelsen sitter kvar.

Vi har också genomfört en utbildningshelg om en molntjänst där samtliga dokument som rör styrelsen ska samlas. Kursen hölls på Medlefors folkhögskola.

Nästa större händelse är mötet i Haparanda den 13 maj där även Niklas Hertzman från ArkivDigital ska informera om ADOnline. Detta är ett samarrangemang mellan Dis-Nord och Tornio Släktforskarförening.

MITT

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Mitt startade den 15 november 1992 och har nu ca tusen medlemmar från i huvudsak Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län.

På lördagen den 18 februari samlades Dis-Mitts medlemmar till ett gemensamt årsmöte på fem orter. Med teknikens hjälp kunde föreningen knyta samman Gävle, Ljusdal, Sollefteå, Östersund och

Sundsvall och således se till att resvägen blev betydligt kortare för de som önskade delta vid mötet.

Bland de viktigare punkterna från mötet kan nämnas att Rolf Lusth omvaldes till ordförande för föreningen och att Maud Henriksson-Jonsson och Olle Olsson valdes in i styrelsen, medan Lennart Burström däremot lämnar densamma. Totalt uppgår styrelsens ledamöter till elva stycken, ordförande inräknad.

I verksamhetsberättelsen fick vi veta att Dis-Mitt under 2016 hade 1032 medlemmar, vilket är exakt lika många som föregående år. Medlemstillskottet blev därmed något lägre än man hoppats.

Under året hade föreningen en monter på Släktforskarlagarna i Umeå samt medverkade vid en släktforskarlag i Vemdalen.

Inför verksamhetsåret 2017 var föreningens eget kapital 239000 kronor.

Under kommande verksamhetsår ligger fokus på att ta fram en ny grafisk profil, att få fram mer eget material till DIS-mittnytt, att försöka närvara mer på sociala medier samt att främja användningen av kartor och DNA i släktforskningen.

MATTIAS DENKERT

BERGSLAGEN

c/o Strömberg, Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: vakant

Dis-Bergslagen bildades i november 1995 under namnet Dis-Aros och har sitt säte i Västerås. Verksamhetsområdet omfattar hela eller delar av Västmanland, Närke, Södermanland, Uppland, Dalarna och Värmland. Vi är ca 1600 medlemmar.

Jan Wallin från Örebro och Bengt Salander från Kristinehamn deltog för en tid

sedan vid ett släktforskarlag i Karlstad för att informera om Dis, Dis-Bergslagen och Disgen 2016.

I Örebro har vi haft en tematräff om kartanvändning i Disgen. Vi har också haft en funktionärs- och handledartäff i Örebro där vi förberedde olika aktiviteter inom vår region.

Vid årsmötet i mars avgick två medlemmar i vår styrelse och ersattes av två nya suppleanter: Bengt Salander från Kristinehamn och Kerstin Fallbrink från Västerås. Tyvärr är ordförandeposten fortfarande vakant.

ÖST

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Tf. ordf: Ingrid Mild

Dis-Öst bildades hösten 1988 och har nu över 3 000 medlemmar från främst Stockholms och Uppsala län. Dis-Öst bedriver en omfattande ideell verksamhet med bland annat medlemsträffar, kurser, utflykter, utställningar samt arbete med medlemstidning och hemsida.

Dis-Öst har hittills under 2017 haft ett VinterForsk i Köping och fyra KvällsForsk i lokalen på Anderstorpsvägen i Solna. Vid vårt senaste VinterForsk deltog cirka 25 medlemmar. Mellan tio och tjugo personer brukar komma till våra KvällsForsk.

VinterForsk är ett av våra HelgForsk. De övriga är VårForsk och HöstForsk. Under drygt tio år har vi arrangerat HelgForsk, där våra medlemmar kan forska från fredag klockan 13:00 till söndag klockan 14:00. Dygnet runt för den som så vill. Vi håller till på olika platser inom cirka 15 mils omkrets från Stockholm. Dis-Öst ordnar lokal, forskarplats och internetuppkoppling. Deltagarna ordnar själva resa och boende. Var och en forskar på

Deltagarna på Dis-Östs VårForsk i Lindesberg.

egen, medhavd, dator. Men, man hjälper också varandra med kniviga forskarfrågor eller att tolka svårtydd text. Vi äter, fikar och har det trevligt tillsammans. Detta framgår tydligt av fotot från VårForsk i Lindesberg 2016.

Vi anordnar KvällsForsk en kväll i månaden under höst och vår. Dörrarna öppnas klockan 14:00 och den som orkar kan forska fram till klockan 22:00. Även här arbetar deltagarna med sitt eget material på egen dator. Efter några timmars forskande bryter vi för att äta en enklare måltid tillsammans. Samtalen över matbordet kan bland annat handla om hur någon löst ett släktforskningsproblem eller hur man använder sitt släktforskarprogram.

Första helgen i maj åker vi till Arboga för VårForsk. Veckan därpå ordnar vi säsongens sista KvällsForsk.

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32
582 28 Linköping,
070-282 4255, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Torbjörn Wahlström

Dis-Filbyter Linköping har startat sitt andra år i Föreningshuset Fontänen. Tack vare rymliga lokaler kan vi hålla ett rikt utbud av service för våra medlemmar. I Motala har skett nystart i Studieförbundets lokaler. Detta attraherar och vårt

medlemstal ökar stadigt. Per 1/4 2017 har vi 1322 medlemmar, en ökning med 72 sedan årsskiftet. Vi har nu etablerad verksamhet i Linköping, Mjölby, Motala, Åtvidaberg och Vadstena. Samarbete sker med föreningar i Norrköping, Katrineholm, Nyköping.

Den 18 februari hölls årsmöte med gott deltagande. Förutom sedvanlig summering av föregående år hade vi också några klagörande ändringar i våra stadgar som senare stadfästes i ett ytterligare föreningsmöte. Vår ordförande Torbjörn Wahlström omvaldes. Styrelsen fick några nya medlemmar.

På alla orter finns tillgång till handled forskning på väl utrustade datorer. I Linköping har vi 20 timmar per vecka med tillgång till nio datorer. Besöksantalet har stadigt ökat och är nu cirka 30 varje vecka. Övriga orter har öppet minst en kväll i veckan.

Även denna "termin" har vi bjudit in till ett rikt utbud av kurser på alla orter. På alla orter ges kurser på olika nivåer för Disgen2016 samt grundläggande och specialiserade ämnen om släktforskning. Orterna Mjölby, Vadstena, Motala och Åtvidaberg har 3-4 kurser var. I Linköping är utbudet hela 20 olika kurser. Efter att ha haft detta utbud i tre år märker vi nu en minskning i antal elever. Troligen har vi tillfälligt uppnått en viss mättnadsgrad.

Vi har en speciell arbetsgrupp för marknadsföring. Den har i vår provat att informera med en Dis-monter i bibliotek, affärscentrum och på en mäsas i Mjölby.
BENGT ERIKSSON

VÄST

c/o Amberntsson, Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186, ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

På årsmötet den 25 mars bjöds vi på en trevlig föreläsning av Kent Andersson som berättade om udda källor i släktforskningen. Vår ordförande, Ylva Amberntsson, omvaldes som ordförande och efter Maria Brolin, som lämnade styrelsen, hälsar vi Kristina Andersson välkommen tillbaka. Utöver kurser i Disgen och släktforskning, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, har vi även haft ett antal temakvällar om bland annat Disbyt, Y- och mt-DNA och openRGD samt ett antal tillfällen då frågor om Disgen har dryftats i Disgenakuten. Vår aktivitet som heter "Släktforska på egen hand" har också varit öppen ett antal tisdagar.

Slutklämman på terminen hölls det väldigt lyckade vårmötet med kartor som tema. Björn Johansson föreläste om kartor och hade dessutom en workshop efteråt där det fanns möjlighet att testa alla spännande kartfunktioner som Disgen kan erbjuda. Nu ser vi fram emot en spännande höst som inleds med Släktforskarlagarna i Halmstad där vi kommer att ha en monter.

CHRISTINA CLAESON

SMÅLAND

c/o Nilson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.Dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

Vårens aktiviteter är nu avslutade. Våra 43 kursdeltagare arbetar nu för fullt med Disgen 2016 på egen hand. Intresset för våra Disgen-kurser har varit väldigt stort och önskemål om fördjupningar har framförts. Speciellt gäller det kartfunktionen. Några släktforskarföreningar inom regionen har vi även besökt och informerat om Disgen. Vi kan konstatera att vi också fått några nya medlemmar som tidigare har använt andra program.

Dis årsmöte i Eksjö är avslutat. Under tecknad fick förnyat förtroende som styrelsemedlem och ekonomiansvarig i Dis styrelse. Arrangemanget flöt på bra, som vanligt när allas vår Trollet står för arrangemanget.

Dis-Smålands årsmöte klarades av i Kalmar den 22 april. Efter det uppskattade föredraget "Hur jag arbetar med DNA-forskningen" med Rainer Timander vidtog årsmötetsförhandlingarna.

Vår mångåriga styrelsemedlem och redaktör, Egon Burman, har med ålderns rätt dragit sig ur styrelseverksamheten. Vi tackar Egon för hans genuina och långa engagemang i styrelsearbetet. Egon har dock lovat att göra ytterligare ett nummer av vår medlemstidning eftersom vi ännu

inte hittat någon ersättare som redaktör (intresserade får gärna kontakta under tecknad).

Som ersättare för Egon, och suppleant i styrelsen, invaldes Eva Gröön från Fagerhult. Ny i valberedningen efter Gun Saming blev Marita Karlsson från Hultsfred. Vi tackar Gun för ett långvarigt engagemang i valberedningen. Valberedningen, Anne von Stöckel och Gun Saming, har gjort ett utmärkt arbete för att fylla på med nya funktionärer i Dis-Småland.

Nu väntar planering inför hösten med information hos släktforskarföreningar och temamöten om Disgen. Under sommaren passar vi på att besöka gamla släktgårdar för att minutiöst säkra dessas exakta positioner på våra Disgen-kartor.

TOMMY NILSON

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.Dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Ett sextiotal medlemmar samlades i Hässleholm den 2 april för Dis Syds årsmöte. Dis Syds ordförande Jan Nilsson hälsade välkommen innan han lämnade ordet till dagens föredragshållare, Henning Bender, som berättade om sydsvensk invandring till och via Danmark.

Jan valdes som mötesordförande och Anders I Andersson, föreningens sekreterare, utsågs till mötessekreterare. Lena Ringbrant Ekelund, Klippan och Marie Munke, Örkelljunga valdes som justeringsmän. Jan redogjorde för verksamheten 2016 och kassören Marie Munke föredrog ekonomin. Året hade gett ett underskott på drygt 55 200 kr. Revisorerna tillstyrkte att styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet för det gångna året. Stämman beslutade att fastställa den föreslagna resultat- och balansräkningen för 2016 och beslöt därefter att ge styrelsen ansvarsfrihet.

Årsmötet fastställde styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2017. Årsmötet beslutade på valberedningens förslag om en höjning av medlemsavgiften för Dis Syd för 2018, med 20 kr respektive 10 kr för familjemedlem, alltså till 70 kr för helbetalande och 35 kr för familjemedlem.

Därpå fattade årsmötet beslut om ändring av § 3 i föreningens stadgar om Verksamhetsår och revision. Verksamhetsberättelse ska avlämnas och revision genomförs inom två månader efter verksamhetsårets slut. För närvarande stadgas 30 dagar. För att ändringen ska träda i kraft krävs ytterligare ett årsmötesbeslut.

Årsmötet bestämde att utöka styrelsen med en ledamot från 2017, till totalt sju ledamöter plus ordförande. Jan Nilsson, Staffanstorps, valdes om som föreningens ordförande för 2017. Som styrelseledamöter på två år omvaldes Staffan Knös, Ronneby, Anders Lindberg, Lund och Marie Munke, Örkelljunga samt nyvaldes Lena Ringbrant Ekelund, Klippan. (Bo Lundgren, Kallinge, Kerstin Olsson, Eslöv samt Anders I Andersson, Limhamn har ett år kvar i styrelsen).

Årsmötet uppdrog åt styrelsen att utse tre ombud till Sveriges Släktforskarförbunds årsstämma 2017 i Halmstad. Som revisorer utsågs Lennart Bundy, Malmö och Kent Hektor Ystad (båda nyval). Till revisorssuppleant utsågs Thomas Behrens (nyval). Årsmötet valde slutligen om Christer Thörn, Perstorp som sammankallande i valberedningen och Gunnar Persson, Höganäs som ledamot.

Vid sitt konstituerande sammanträde den 4 maj utsågs Marie Munke till föreningens kassör och Anders I Andersson till dess sekreterare.

MATS J LARSSON

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Lär dig mer om Disgen –
läs det digitala temanumret som
finns att ladda ner från Dis webbplats.

www.dis.se/diskulogen-tema-Disgen2016

- Flaggor
- Kartor
- Ortsträdet
- Släktskap

Vi gör din släktforskning enklare.